

ZBERATEĽ[®] 2006

1

Ročník XII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Výtvarný návrh na prvú známku v roku 2006

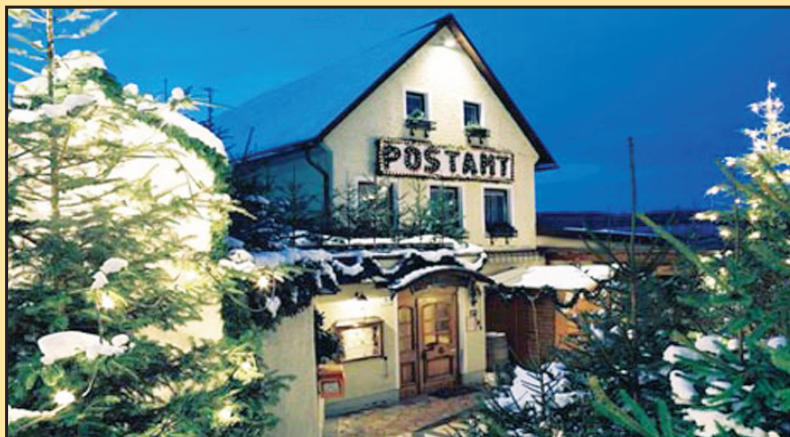
350. výročie korunovácie Leopolda I. - nová pamätná zlatá minca (9)

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Rozšírená ponuka
príťažlivých námetov
- fauna, flóra, šport,
umenie, doprava,
panovníci (40-42)

Najznámejší vianočný poštový úrad v rakúskej dedinke Christkindl opäť vypravil do celého sveta množstvo vianočných a novoročných pozdravov (6)

Nová sada obehových mincí ročníka 2005 s mottom Historické regióny Slovenska (8)

Známká na telefónnej karte, ale aj ďalšie slovacikum (14)

Dominanty hlavných miest krajín Európskej únie na známkach Poľska (6)

Vážení čitatelia,

vstupujeme do dvanásteho ročníka nášho časopisu. Je to veľa alebo málo na časopis takéhoto zamerania? Odpoveď nachádzame vo vašich listoch, z ktorých čítame podporu a dôveru. Splnili sme objektívnu snahu vydavateľa, podnietenú aj vašimi želaniami, aby časopis vychádzal začiatkom mesiaca. Dnes, v deň slovenskej poštovej známky a filatelie, máme už uzavreté prvé číslo nového ročníka aj s najčerstvejšími informáciami o nových známkach, nových pečiatkach, nových minciach a o emisnom pláne slovenských poštových známok na rok 2006. Dúfame, že v prvých dňoch nového roka budete mať časopis v rukách a spríjemní vám aj sviatočné chvíle. Nedávali sme si žiadne novoročné predsavzatia, len si povedali: vydržať! Snáď sa nám podarí reagovať na vaše pripomienky a podnety.

K januárovému číslu Zberateľ

V dnešnom čísle plníme sľub o novom seriáli z oblasti numizmatiky. Naša úspešná autorka, pani Elena Minarovičová, úvodnou časťou začína Malú školu numizmatiky. V tejto problematike ostane ešte aj v príspevku V. Bušu o slovenských bankovkách a minciach v rokoch 1993 – 2005. A na dôvažok prinášame informácie o nových slovenských minciach vydaných koncom roka.

Vydaním príležitostného poštového lístka ku dňu slovenskej známky a filatelie vyvrcholila aj emisná činnosť Slovenskej pošty v roku 2005, keď nám oproti pôvodnému plánu priniesla len niekoľko prijateľných zmien. Vzhľadom na príspevok K. Holoubka v dnešnom čísle o počtoch vydávaných známok jednotlivými poštovými správami vo svete, môžeme celkový počet 23 vydaných známok považovať za veľmi trizvu emisnú politiku.

Z obsahu januárového čísla ďalej vyberáme: v rubrike Z noviniek našich susedov informujeme o rakúskej vianočnej pošte a nových vydaniach Poľskej pošty. Novým seriálom pod názvom Známká a známková grafika sa prezentuje aj žiadaná autorka A. Paulinyová, keď jej cieľom je pohľad na známku z pozície analytika a znalca umenia, pohľad, ktorý filatelista priamo nevníma, avšak môže ho priviesť do objavovania ďalších zaujímavých súvislostí. M. Bachratý prispel do diskusie o prvej známke Slovenska 1939 – 1945. Je to vítaný príležitost na ohlasy v rámci pripravovanej reedície špecializovaného katalógu ZSF Slovensko z roku 2001. M. Jobek si v 93. pokračovaní MOT všima nové slovenské TK a ďalšie slováciá na telefónnych kartách. Prílohu tvoria Zberateľské state, tentokrát netradičného obsahu, keď ich autor, známy zberateľ A. Urminský, vysvetľuje problematiku otvorenej triedy a tvorbu exponátov tohto zamerania. Otvorenú triedu chápeme ako ďalšie možnosti zberateľstva, hľadanie súvislostí vo viacerých zberateľských odboroch a tiež ako možnosť oživenia záujmu o ich prezentovanie. Ďalej prinášame tradičnú rubriku o našich nových pečiatkach, rad zaujímavostí, nový ročník našej súťaže, inzerciu a oznamy o zberateľských stretnutiach. Rozšírená ponuka firmy Zberateľ prináša veľa rôznych možností na doplnenie zbierok.

Prajeme príjemnú pohodu pri čítaní a dúfame, že nám priazeň zachováte aj naďalej.

Vaša redakcia

ZBERATEL®

Ročník XII. - 2006 • Číslo 1 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6-8)
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (1)** – Úvodom trochu histórie / Short course of numismatics – Historical introduction / Grundschrift der Numismatik – (11-13)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (93)** / Short column of a phonedcard collector / Kurz über die Telephonkarten (14-15)
- **J. Soľava: Zvieratá v službách človeka – Poštový holub** / Animals serving people – a carrier pigeon / Tiere im Dienst der Menschen – Posttaube (16-18)
- **J. Korený: Rakúska poľná pošta v rámci misii OSN** / Austrian field post participating in UNO missions / Österreichische Feldpost im Rahmen der UNO Missionen (19-20)
- **A. Kulhánek: Prvé MMS známky na svete** / World's first MMS stamps / Die ersten MMS Briefmarken der Welt (22)
- **A. Paulinyová: Známká a známková tvorba** / Stamps and stamp creation / Briefmarken und Entwurf von Briefmarken (24-25)
- **V. Buša: Slovenské mince a bankovky v rokoch 1993- 2005 (1)** / Slovak coins and banknotes in years 1993 - 2005 / Slowakische Münzen und Banknoten in Jahren 1993 - 2005 (29-31)
- **Zberateľské state 17: A. Urminský – Problematika tvorby exponátov otvorenej triedy** / Collectors' articles 17 – Problems of creating open-class exhibits / Beilage – Entwurfproblematik der „open-class“ Exponate

ZBERATEĽ

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek-ZBERATEĽ, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188/95 zo dňa 1. 2. 1995 I ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výťažok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasielanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrázové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIFF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 1/2006:

Redakčná uzávierka 18. decembra 2005
Do tlače zadane 21. decembra 2005
Dátum vydania 30. decembra 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzobníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkajú materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
 - z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280
- BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukážkou typu **H** v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu **U** v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo sprievodného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17,
☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk
návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.
Iný termín po dohode.

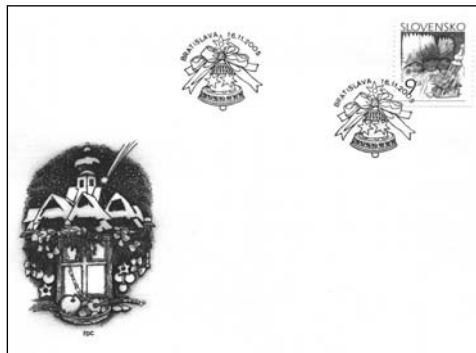
NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATELSKÉ MATERIÁLY

■ Vianoce

Slovenská pošta, a. s., vydala 16. 11. 2005 výplatnú poštovú známku „Vianoce 2005“ v nominálnej hodnote 9 Sk v náklade 4 mil. kusov. Známkou rozmerov 23 x 27 mm, vrátane perforácie (na výšku), vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň WSP - CARTOR Francúzsko na tlačových listoch s 100 známami.

Znáмка zobrazuje jeden zo symbolov Vianoc – postavy Troch kráľov nesúcich betlehem z obchádzkovej betlehemskej hry. Vianoce patria k najvýznamnejším výročným, rodným a cirkevným sviatkom. V súčasnom občianskom kalendári sú vymedzené dňami 24. až 26. decembra. V cirkevnom kalendári trvá vianočný cyklus od 24. decembra do 6. januára, do sviatku Troch kráľov. Je sviatočným obdobím pripomínajúcim narodenie Krista.

Vianoce boli pôvodne sviatkami zimného slnovratu. Obrady, úkony a zákazy s nimi spojené boli zamerané na prosperitu človeka, jeho rodiny a hospodárstva. Založené boli na koledovaní, vinšovaní a obdarovaní. Tieto zvyky sa postupne spojili s obyčajmi motivovanými kresťanskými legendami. Biblické motívy narodenia Krista splynuli s folklórnou tradíciou. Vo forme betlehemskej, jasličkových hier spojených s koledovaním a vinšovaním zdravia a šťastia, deti a mládež v období medzi Vianocami a sviatkom Troch kráľov obchádzali miestne domácnosti.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC je štylizovaná kresba vianočného motívu. Autorom rytiny FDC je Miroslav Strnadel. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky v náklade 3 200 kusov.

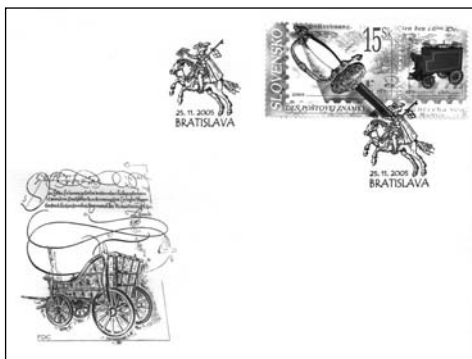
Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Vladimír Machaj. Znáмка má číslo 366.

■ Deň poštovej známky

Slovenská pošta, a. s., vydala 25. 11. 2005 príležitostnú poštovú známku „Deň poštovej známky“ v nominálnej hodnote 15 Sk v náklade 300 000 ks.

Na známku je zobrazený Poštový poriadok Márie Terézie z roku 1748 a pozlátený kord ako súčasť rovnošaty zamestnanca pošty z tohto obdobia. Na kupóne je historický model poštového dopravného koča.

Známkou rozmerov 44 x 27 mm vrátane perforácie

(na šírku) s kupónom vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň WSP – CARTOR, Francúzsko, na tlačových listoch s 30 známami a 30 kupónmi (6 radov, v každom striedavo 5 známok a 5 kupónov).

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava, zobrazujúca poštového posla na koni. Na FDC je kresba historického kočiara. Autorom rytiny FDC je Vierošlav Ondrejčíčka. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky.

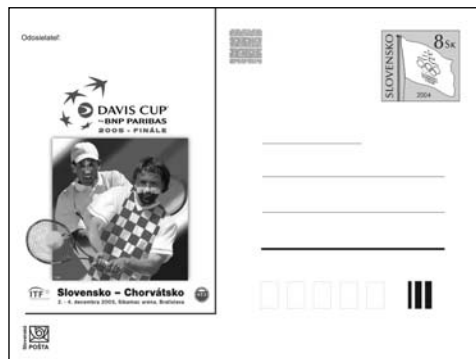
Autorom výtvarných návrhov emisie je Peter Augustovič. Znáмка má č. 367.

Rovnošatu v poštovej službe používali všetci zamestnanci, vyšší úradníci a poštmajstri nosili nádherné a bohato zdobené "gala" uniformy z veľmi kvalitného súkna. Rovnošaty úradníkov a ďalších poštových zamestnancov podrobne opisuje Dekrét dvorskej komory vo Viedni z roku 1815. Podľa uvedeného dekrétu rovnošatu dopĺňoval pozlátený kord.

Dochované uniformy, ale i ich doplnky v podobe nevyhnutnej poštovej trúbky, ako aj modely poštových dopravných prostriedkov minulosti, patria medzi vzácne zbierky Poštového múzea ako doklad dejín pošty a poštovníctva na Slovensku. Kord je zaujímavým dokladom, aký dôležitý význam mala rovnošata v posudzovaní spoločenského a sociálneho postavenia zamestnanca pošty.

■ PL: Finále Davis Cup

Slovenská pošta, a. s., vydala 2. 12. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Slovolymp-fila“ v nominálnej hodnote 8 Sk a príťažčovým motívom „Finále Davis Cup“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná príťažča zobrazujúca tenistov Slovenska a Chorvátska, ktorí proti sebe nastúpili vo finále o Davis Cup 2. – 4. decembra 2005 v Sibamac aréne NTC v Bratislave. Príťažčový motív spracovalo Grafické štúdio – Ing. Peter Juriga.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ PL: Artmedia Bratislava v Európskej lige majstrov

Slovenská pošta, a. s., vydala 2. 12. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Slovolymp-fila“ v nominálnej hodnote 8 Sk a príťažčovým motívom „Artmedia Bratislava v Európskej lige majstrov“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je viac-

farebná príťažča. Príťažčový motív je v zelenej farbe futbalového trávnik, na ktorom sú uvedené názvy klubov súperov FC Artmedia Bratislava v Európskej lige majstrov. Centrálne je umiestnené logo klubu FC Artmedia Bratislava. Príťažčový motív spracovalo Grafické štúdio – Ing. Peter Juriga.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ PL: Deň slovenskej poštovej známky a filatelie

Slovenská pošta, a. s., vydala 18. 12. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holičská fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk a príťažčovým motívom „Deň slovenskej poštovej známky a filatelie“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná príťažča s kresbou lode, ktorej plachty zobrazujú

slovenské poštové známky vydané v roku 2005. Autorom príťažčového motívu je Peter Čepec.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ CM: Vianoce 2005

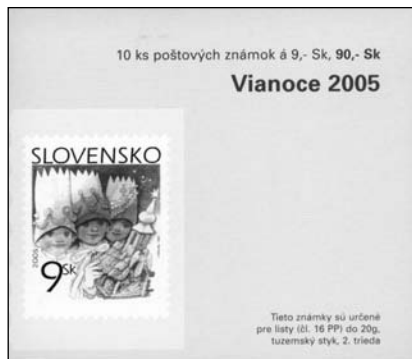
Slovenská pošta, a. s., vydala 16. 11. 2004 k výplatnej poštovej známke „Vianoce 2005“ Carte maxima s vianočným motívom (obr. na nasl. str.).

Autorom výtvarného návrhu je akad. mal. Vladimír Machaj. Carte maxima ofsetom vytlačila tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor.

■ ZZ: Vianoce 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 16. 11. 2004 k výplatnej poštovej známke „Vianoce 2005“ známkový zošitok. Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok emisie č.

366 „Vianoce 2005“ v nominálnej hodnote 9 Sk. Známkové zošitky ofsetom vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ NL: Deň poštovej známky

Slovenská pošta, a. s., vydala 25. 11. 2005 nálepny list k príležitostnej poštovej známke „Deň poštovej známky“.

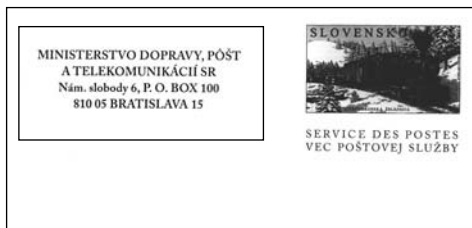
Na nálepnom liste je zobrazený poštový výnos Márie Terézie z roku 1748 a peší posedl zo 16. storočia. V hornej časti nálepného listu je nalepená známka č. 367 a logo Slovenskej pošty, a. s.

Autorom výtvarného návrhu nálepného listu je akad. mal. Peter Augustovič. Nálepny list ofsetom vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ CSO: Čiernohronska železnica

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo na reprezentačné účely služobnú celinovú obálku s reprodukciou známky „Čiernohronska železnica“ bez vytlačenej nominálnej hodnoty. Pod známkou je dvojriadkový text SERVICE DES POSTES / VEC POŠTOVEJ SLUŽBY. Známkou na obálku vytlačila Pražská tiskárna cenin jednofarebnou ocelotlačou kombinovanou s ofsetom. Celinovú obálku používalo MDPT SR na posielanie vianočných a novoročných pozdravov. Text pozdravu bol doplnený kresbou motívu z obálky prvého dňa vianočnej známky 2005.

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Rakúsko

Najznámejší vianočný poštový úrad na svete v rakúskej dedinke Christkindl (obr. na 2. strane obálky) otvoril svoje brány 25. novembra 2005, v deň, keď bola v Rakúsku vydaná vianočná známka. Informáciu o nej sme priniesli v minulom čísle nášho časopisu. Od roku

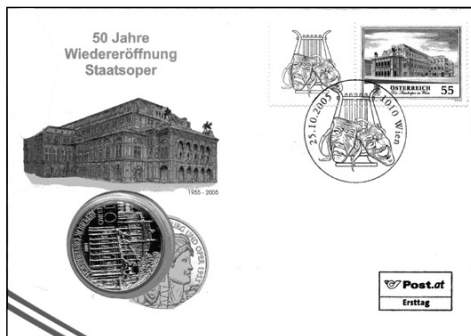
1965 sa na tomto poštovom úrade, ktorý je každoročne v prevažke len od vydania vianočnej známky do 6. januára v novom roku, používajú dve príležitostné ručné poštové pečiatky.

Od otvorenia do „Štefana“ 26. decembra sa používa pečiatka s vianočným motívom a od 27. decembra do 6. januára s novoročným motívom. Vianočné a novoročné pozdravy, ktoré boli posielané cez dedinku Christkindl, boli tentokrát ozdobené vyobrazenými pečiatkami. Obe sa používali s rozlišovacími číslicami 1 až 3.

Pri príležitosti 50. výročia znovuotvorenia Viedenskej štátnej opery

a Zámockého divadla rakúska pošta vydala 25. 10. 2005 v hárčeku dve príležitostné poštové známky s nominálnymi hodnotami 0,55 eura (Zberateľ 11/2005). Ku kaž-

dej známke rakúska pošta vydala aj obálku prvého dňa v zvláštnom vyhotovení, spolu s mincou nominálnej hodnoty 10 eur vydanou k rovnakej príležitosti.

Poľsko

Hlavné mestá štátov Európskej únie je názov emisie piatich poštových známok, ktoré poľská pošta vydala 24. 10. 2005. Európsku úniu založili členské štáty

Európskeho spoločenstva na základe Maastrichtskej zmluvy, ktorá nadobudla účinnosť 1. 11. 1993. Cieľom dohody bolo uskutočňovať spoločnú hospodársku, poľnohospodársku a zahraničnú politiku. Jedným z predpokladov európskej integrácie bola okrem hospodárskej a menovej únie

zásada voľného pohybu služieb, tovaru a kapitálu a voľného pohybu občanov členských štátov na území Spoločenstva. Od 1. mája 2004 Európska únia rozšírila svoje hranice o desať nových štátov vrátane Poľska. Cestovanie po Európe sa zjednodušilo, pretože na väčšine vnútorných hraníc štátov Európskej únie sa zrušili pasové a colné kontroly. Najnovšia emisia zahŕňa fotografie architektonických skvostov, charakteristických pre jednotlivé metropoly členských štátov Európskej únie, akými sú Víťazný oblúk na Námestí Charlesa de Gaulle vo francúzskom Paríži (2,80 zł), pamätník Belém postavený moreplavcom v portugalskom Lisabone (pripomína

miesto, odkiaľ sa v r. 1497 vydal na ob-
javné cesty Vasco
de Gama – 2,20 zł),
budovu vlády v ír-
skom Dubline (2,20
zł), Vilniusku kated-
rálu v litovskom Vil-
niuse (1,30 zł) a kos-
tol svätého Mateja

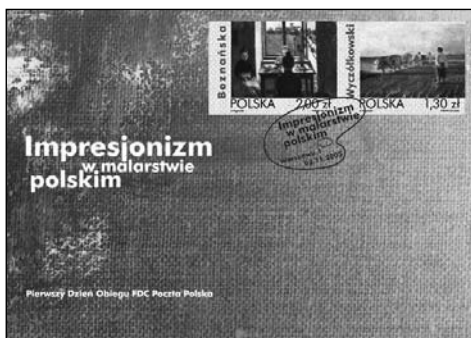
a sochu svätého Štefana v maďarskej Budapešti (1,30
zł). S emisiou bolo vydaných aj päť obálok prvého dňa
s príležitostnými pečiatkami dňa vydania.

Známky navrhol M. Błażków, vytlačené boli ofsetom
v náklade po 500 000 kusoch na tlačových listoch s 20
známkami.

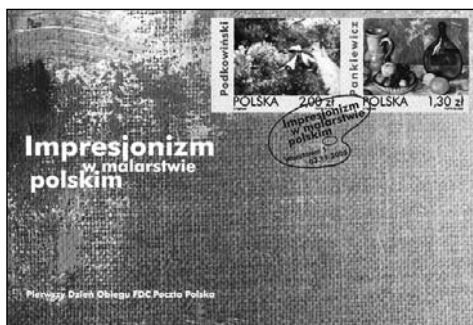

Polská pošta vydala 3.11.2005 hárček so štyrmi
poštovými známkami, ktoré tvoria emisiu nazvanú
Impresionizmus v poľskom maliarstve. Umelecký
smer zvaný impresionizmus (od *Impresion soleil levant*
– Impresionizmus – východ slnka Clauda Moneta) sa
zjavil v sedemdesiatych rokoch 19. storočia. Vyplynul
z naliehavosti vytvoriť umenie, ktoré by vierohodne
zobrazovalo prírodu a súčasne vykrešovalo subjektív-

ne a pominutelné dojmy maliara. Hlavným zameraním
impresionistov bolo sledovať javy vo voľnej prírode
a vzdať sa vedeckých námetov v prospech výjavov
z každodenného života. Impresionizmus poskytol voľný
pribeh farebnosti v maliarstve zavedením širokej škály
jasných farieb. Maliari sa pokúšali zachytávať meniaci
sa stav prírody, náladu danej chvíle a okolitého sveta
celou paletou odtieňov a svetlom. Napríklad niektoré
okamihy dňa – ako východ a západ slnka – slúžili ako
inšpirácia využitím rozmanitého zafarbenia zakompono-
vaním svetla. Uvedené štyri známky zobrazujú repro-
dukcie maliarskych výtvorov poľských impresionistov:
O. Boznanskej Kvetinári (2,00 zł), L. J. Wyczółkowského
Orba na Ukrajine (1,30 zł) a J. Pankiewicza Zátisšie s ovocím
a nožom (1,30 zł). S emisiou boli vydané aj dve obálky
prvého dňa s príležitostnou pečiatkou dňa vydania.

Známky navrhol A. Pałowski, vytlačené boli rotogravúrou v náklade po 500 000 kusoch v háččku rozmerov 94 x 130 mm.

Emisiu štyroch poštových známok s názvom **Zvieratá poľských zoologických záhrad** poľská pošta vydala 30.9.2005. Záhrady tohto typu sú známe už z dávnejších čias, tie sa neskôr premenili na upravené územia. Prvú poľskú zoologickú záhradu na odborných základoch vybudoval v roku 1833 S. K. Pietruski v Podhorodci.

V súčasnosti je v Poľsku 11 zoologických záhrad, ktoré sú udržiavané tak, aby zvieratám zabezpečili optimálne prírodné prostredie a zároveň ich ochranu.

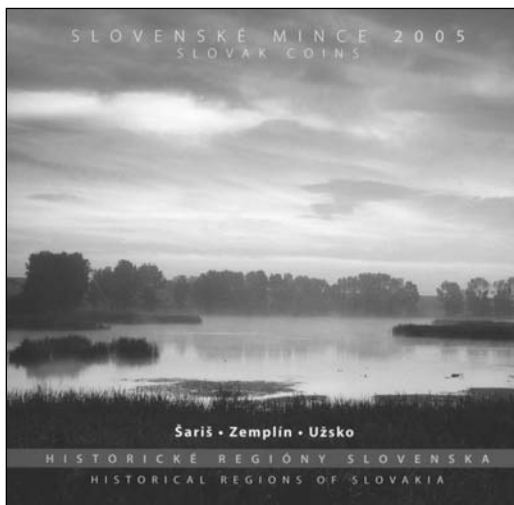
Známky rozmerov 33 x 43 mm s použitím fotografií navrhla M. Blažekova, vytlačené boli ofsetom na tlačových listoch po 20 známkach v hodnotách 1,30 zł (lemur z Madagaskaru – ZOO v Opole), 2,00 zł (tiger sibírsky – ZOO vo Wroclavi), 2,20 zł (nosorožec biely – ZOO v Poznani) a 2,80 zł (mravkojad – ZOO vo Varšave), v nákladoch 3,5 mil., 1,5 mil., 1,5 mil. a 0,9 mil. kusov.

(pripravil -pem-)

NOVÉ MINCE

■ Slovenské mince 2005

V decembri 2005 sa dostala na trh ďalšia sada obehových mincí ročníka 2005 (o jednej sme písali v č. 12/2005 na str. 37) s názvom **Historické regióny Slo-**

venska – Šariš • Zemplín • Užsko. Mince so žetónom sú uložené v priesvitnej fólii v skladačke, ktorá sa zasúva do štvorcového obalu 150 x 150 mm. V skladač-

ke sú v slovenčine a v angličtine informácie o zaujímavostiach jednotlivých regiónov doplnené farebnými zábermi miest a kultúrnych pamiatok Na zadnej strane sú uvedené parametre obehových mincí, žetón je venovaný Šarišu a Zemplínu. Nad údajmi o minciach je mapa

Slovenska s naznačenými jednotlivými regiónmi. Možno len dúfať, že je to zároveň emisný plán ďalších sád obehových mincí v budúcich rokoch.

(z podkladov NBS spracoval -pem-)

Nová pamätná zlatá minca

Národná banka Slovenska v limitovanom náklade 7 500 ks vo vyhotovení proof vydala 15. 12. 2005 pamätnú zlatú mincu k **350. výročiu korunovácie Leopolda I.** v nominálnej hodnote 5 000 Sk. Priemer mince je 26 mm, jej hmotnosť je 9,5 g a zložená je z 900/1000 zlata, 75/1000 striebra a 25/1000 medi.

Autor návrhu líčnej strany je Karol Ličko, rubovej strany akad. sochár Michal Gavula. Mincu vyryli Jozef Brtko a Dalibor Schmidt a vyrobila ju Mincovňa Kremnica.

Na líci mince je herald – stredoveký oznamovateľ správ, prítomný na každej korunovácii kráľa – a veduta Bratislavy s Bratislavským hradom a korunovačným dómom sv. Martina. Pri hornom okraji je názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Medzi hradom a dómom je letopočet razby 2005, vpravo od herolda štátny znak, pod ním nominálna hodnota mince. Inicialky autora výtvarného návrhu líčnej strany mince Karola Ličku KL a značka Mincovne Kremnica MK sú pod plášťom herolda pri spodnom okraji mince.

Na rube mince je portrét kráľa Leopolda I. s uhorskou kráľovskou korunou v popredí. V hornej časti je nápis KORUNOVÁCIA LEOPOLDA I., v spodnej časti súčasný názov korunovačného mesta uhorských kráľov BRATISLAVA a rok korunovácie 1655. Štylizované inicialky autora výtvarného návrhu rubovej strany mince akad. sochára Michala Gavulu MG sú pod uhorskou korunou pri spodnom okraji mince.

V prvej tretine 16. storočia

Uhorsko ohrozovali nájazdy Turkov. V roku 1526 v bitke pri Moháči porazili krasfanskú armádu a uhorský a český kráľ Ľudovít II. zahynul. Turkom sa otvorila cesta do uhorskej nížiny a postupovali dovnútra krajiny. Po obsadení hlavného mesta Budína Uhorský snem v roku 1536 rozhodol, že hlavným a korunovačným mestom Uhorska bude Prešporok (dnešná Bratislava). Bratislava sa tak stala snemovým mestom kráľovstva a korunovačným mestom uhorských kráľov, sídlom kráľa a najdôležitejších inštitúcií krajiny. Avšak panovník celej mnohonárodnostnej Habsburskej ríše, ktorá bola rozsiahlym konglomerátom rôznych krajín spojených len jeho osobou, trvale sídlil v blízkej Viedni. Korunovačným miestom sa stal gotický farský chrám svätého Martina.

V priebehu rokov 1563 – 1830 bolo v ňom kráľovskou korunou svätého Štefana korunovaných 11 uhorských panovníkov a osem kráľovských manželiek.

V uhorskom kráľovstve nebolo následníctvo trónu až do 17. storočia automatickým javom. Ak kráľ chcel po svojej smrti zabezpečiť svojmu synovi trón a korunu, musel ešte za svojho života presvedčiť uhorský snem o tom, že jeho syn je najvhodnejší kandidát a po súhlase snemu musel dať syna čím skôr korunovať. Tak mávalo uhorské kráľovstvo súčasne dvoch korunovaných kráľov.

Ferdinand III zaistil v roku 1646 korunu svojmu prvorodenému synovi Ferdinandovi IV. Ten však napriek korunovácii nikdy nevládol a v roku 1654 zomrel.

Leopold I.

Kráľ preto zvolal korunovačný snem, ktorý súhlasil s korunovaním jeho mladšieho syna Leopolda I., vtedy sotva pätnásťročného princa. Korunovali ho v chráme svätého Martina 27. júna 1655. Korunovácia sa odohra-

z chrámu na Hlavné námestie. V kláštornom františkánskom kostole potom nasledovalo pasovanie zaslúžilých šľachticov za rytierov Zlatej ostrohy. Na širokom voľnom priestranstve pred mestskými hradbami, na ktoré sa

V Dóme sv. Martina sa v rokoch 1563-1830 uskutočnilo devätnásť korunovácií

la počas slávnostnej omše, ktorej sa zúčastnilo viac ako päťtisíc cirkevných a svetských hodnostárov. Po tradičnom akte v chráme sa mladý kráľ s korunou na hlave

Herold s uhorským znakom

ukázal divákovi, ktorí na neho čakali v uliciach mesta. Sledovaný sprievodom vysokopostavených hostí prešiel

vychádzalo Michalskou bránou, novokorunovaný kráľ verejne zložil prísahu v latinskej reči, ktorú mu predčítal arcibiskup. Potom na koni vyšiel na korunovačný kopček navrhovaný na brehu Dunaja. Vytasil šablu a prudko ňou zafal na štyri strany sveta. Ukázal tým, že je pripravený bojovať a brániť krajinu proti nepriateľom zo všetkých strán. Leopold I. nastúpil na trón po smrti svojho otca roku 1657 a vládol až do svojej smrti roku 1705. Jeho takmer polstoročnú vládu poznačili pokračujúce protihabsburské povstania vyvolané najmä nespokojnosťou uhorskej šľachty i obyvateľstva s politikou viedenského dvora – s málo rozhodným postupom proti Turkom, zavádzaním absolutistickej vlády, silnejúcou rekatolizáciou a vysokým daňovým zatažením. Patrili k nim Vešeľeniho sprisahanie a kurucké povstania vedené Gašparom Pikom, Imrichom Tökölym a Františkom II. Rákocim. Okrem toho kráľ musel čeliť tureckému nebezpečenstvu. Napokon Turci utrpeli vo vojne porážku, najprv roku 1683 pri Viedni a v nasledujúcich rokoch aj v Uhorsku. Víťazstvo pri Zente v roku 1697 viedlo k rozhodujúcej porážke Osmanskej ríše a v podstate znamenalo koniec tureckého panstva v Uhorsku.

Habsburská monarchia, ktorá bola dovtedy len voľným zväzkom krajín strednej Európy, dostala pevné základy a stala poprednou európskou monarchiou.

(z podkladov NBS spracoval -pem-)

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (1)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

Po úspešnom seriáli „Malá škola filatelie“ začíname v dnešnom čísle seriál zameraný na numizmatiku. Boli by sme radi, keby si Malá škola numizmatiky našla svojich čitateľov a zaujala ich podobne ako škola o filatelii. Možno v dnešnom začínajúcom seriáli objavia niečo poučné a zaujímavé. Možno jednotlivé pokračovania obohatia doterajšie poznatky súčasných zberateľov numizmatických pamiatok a ktovie, možno si seriál prečítajú aj tí, ktorí mince nezberajú a prebudí sa u nich záujem o zbieranie či už mincí, papierových platidiel, medailí alebo iného druhu numizmatického materiálu. A možno ho budú čítať so zvedavosti aj ďalší.

Redakcia.

Vášeň „zbierať“ je stará vari ako ľudstvo samo. Nie všetko je ale zberateľstvo. Ani mechanické hromadenie predmetov a úsilie dobre investovať. Zbiera sa srdcom – len silný osobný záujem nás dostane do zázračného sveta, kde zberateľ, popri radošti zo svojich úlovkov, získava zároveň z tejto oblasti vedomosti, ku ktorým by sa možno inak nikdy nedostal.

Zbieranie mincí – ale aj papierových platidiel, medailí a podobne – si získalo veľkú popularitu a je predmetom širokého záujmu zberateľov. Pred inými zberateľskými odbormi má zbieranie mincí viaceré prednosti: malé rozmery, skladnosť a v porovnaní s filateliou napríklad odolnosť. Na druhej strane najväčšia nevýhoda spočíva niekedy v značnej cene numizmatického materiálu, najmä ak ide o vzácnosť, raritu, dokonalú zachovalosť a podobne.

Zaoberať sa budem systémom v zbieraní mincí, zberateľskou orientáciou – čo zbierať (pretože výber zberateľskej tematiky je nesmierne široký a pestrý), uložením mincí, jednotlivými nominálnymi hodnotami, čistením a konzervovaním kovových a papierových platidiel atď. Najskôr ale predstavím numizmatiku zo všeobecného hľadiska. Objasním čo znamená vedný odbor numizmatika, aká je definícia numizmatiky, čo je predmetom jej štúdia, aká je definícia mince, čo sú peniaze.

Priblížim tiež, čo predchádzalo vzniku peňazí a aké boli začiatky a vývoj peňazí.

Peniaze sú v našom každodennom živote nepostrádateľným prostriedkom. Aj keď sa nám stali bežnými a všednými, predsa si zachovávajú už od samotného vzniku svoju výnimočnosť. Sú pre nás samozrejmosťou, berieme ich do rúk a pritom si neuvedomujeme, aký kus dejín je vpísaný do týchto malých okrúhlych kúskov kovu. Peniaze samé osebe sú vynálezom hodným obdivu. Ľudstvo hľadalo ich dnešnú podobu celé stáročia a vôbec odvetdy, ako sa ukázala potreba vlastniť aj iné, ako len vlastnoručne získané, či vyrobené predmety. Vývoj od jednoduchých „peňazí“ v podobe rôznych užitočných predmetov až k razenej kovovej minci okrúhleho tvaru bol zdĺhavý a viacetapový.

Spočiatku si ľudia len náhodne medzi sebou vymieňali to, čo jeden nemal a potreboval a druhý toho mal nazvyš. Výmena bola spočiatku ľubovoľná. Istý druh výrobku sa celkom náhodne vymieňal podľa vzájomnej dohody oboch strán. Bolo vecou jedného i druhého, koľko bronzových sekeriek alebo kusov plátna dá za ovcu, kožušiny, sud vína, krčah med a podobne. V jednotlivých krajinách sa pochopiteľne výmenný tovar odlišoval podľa špecifických miestnych pomerov. Na území Poľska sa napríklad vymieňala soľ, v Číne okrem soli aj čaj lisovaný do tehličiek, v Severnej Amerike to bolo mäso, ryža, rum alebo cukor. Pôvodní obyvatelia Mexika používali ako platidlo plody kakaovníka. V Japonsku sa kupovalo za hodváb, Indiáni používali bobrie kožušiny. A v niektorých európskych krajinách, napríklad v Poľsku, Rusku a v Škandinávii, boli obľúbené kožušiny z líšok, veveričiek alebo hranostajov. V Čechách sa na výmenu používali malé šatky z ľanového plátna, takisto naši predkovia Slovania platili plátňom. Starí Rimania už dávno pred našim letopočtom „platili“ dobytkom. Z latinského slova pecus (= dobytok) sa vytvorilo slovo pecunia (= peniaze). Zo slovenského slova plátno vzniklo sloveso platiť.

Všetkým platidlám, ktoré plnili úlohu výmenného prostriedka ešte pred vznikom razených kovových peňazí, hovoríme predmincové (naturálne, alebo primitívne) platidlá. Nebudem sa však o nich obšírnejšie zmieňovať, pretože na stránkach nášho časopisu bolo z histórie predmincových platidiel uverejnených už veľa zaujímavých príspevkov.

Keď sa časom ukázalo, že určitá vec nadobudla takú hodnotu, že za ňu bolo možné vymeniť celý rad iných predmetov, stala sa postupne všeobecným ekvivalencom a prirvnávala sa k nej hodnota iných vecí. Túto úlohu plnili predovšetkým kovy, (najmä zlato a striebro) kvôli trvácnosti, širokej upotrebitelnosti, užitočnej hod-

note a ľahkej tvárnosti. Najprv ľudia používali kovy vo funkcii peňazí v ich prírodnej forme. Aby sa s kovom ľahšie narábalo, tavili ho či ľámali a neskôr mu dávali rôzny tvar kotúčov, prútov, sekáčov a kruhov. Tieto začali vážiť a postupne sa zhodli na presnej jednotke hmotnosti. Kovové peniaze označovali rôznymi znakmi a obrazmi. Takto vznikli prvé kovové peniaze – mince.

A na tomto mieste sa dostávam k významu slov „numizmatika“ a „minca“. Slovo numizmatika pochádza z latinského slova *nummus* = minca, peniaz (a často sa tiež odvodzuje aj od gréckeho slova *nomisma*, čo znamená zákonná miera alebo minca). Numizmatika je teda náuka o minciach. Je to však jedna z viacerých tzv. pomocných historických vied. Okrem nej sa sem zaraďuje – paleografia (náuka o písmach), chronológia (o čase), genealógia (o rodoch), historická metrologia (o mierach a váhach), sfragistika (o pečatiach), heraldika (o erboch) a epigrafika (o nápisoch).

Predmetom štúdia numizmatiky sú však nielen mince, ale aj iné platobné prostriedky, ako aj minciam podobné predmety (kovové aj papierové, predmonetárne platidlá, žetóny, početné peniaze, papierové platidlá, požožné poukážky, medaily, rady a vyznamenania).

Predmetom numizmatiky je aj skúmanie vývoja peňažnej sústavy v hospodárstve daného štátu, zhromažďovanie základných poznatkov o vydavateľoch mincí, o organizácii razby, ako aj o odraze rôznych funkcií peňazí v rámci hospodárskych vzťahov určitej spoločnosti. V neposlednom rade pod pojmom numizmatika chápeme aj záchranu jednotlivých numizmatických pamiatok prostredníctvom vedeckých spoločností, múzeí a zberateľov. Stručne povedané **numizmatika je veda o peniazoch a ich histórii** a obširnejšie – je to veda, ktorá badaním vonkajších a vnútorných vlastností kovových peňazí, mincí, v súvislosti s ostatnými udalosťami, hlavne hospodárskymi a sociálnymi osvetľuje historický vývoj a historickú úlohu peňazí.

Numizmatiku delíme na všeobecnú – skúma vonkajšie charakteristické osobitosti jednotlivých numizmatických objektov, ako tvar, hrúbku, veľkosť a materiál, a špeciálnu, ktorá podáva zvláštnosti, ktorými sa mince jednej epochy odlišujú od epochy inej alebo mince jednej krajiny od mincí krajiny druhej. Numizmatika sa zaoberá mincami celého sveta a jej štúdiu mince samotnej možno uplatniť hľadiskom historické, politické, estetické, geografické atď. Podľa chronologického zaradenia možno numizmatiku deliť na starovekú (antickú), stredovekú, novovekú a modernú.

Numizmatika skúma aj ostatné doplnujúce nepeňažné materiály. Sú to najmä:

1. Archivné dokumenty (účtovné mestské knihy, colné a mýtné registre, poplatkové a daňové súpisy, inventáre mincovní, výkazy o razbe mincí a o spotrebovanom mincovom kove, mincové poriadky, úpravy

a nariadenia, súdne protokoly o falšovaní peňazí, vzájomné medzinárodné hospodárske konvencie a pod.),

2. trojrozmerné predmety dokumentujúce obchodné vzťahy a razbu mincí (samotné platidlá, mincové stroje a nástroje, polotovary z razby, mincové váhy, olovené plomby na pečatenie a zaistenie tovarov, rôzne ikonografické zobrazenia s tematikou používania peňazí, ako aj razby mincí).

Áká je definícia mince? **Minca** je kus odliateho alebo razeného kovu určitého tvaru a metrologických parametrov (hmotnosť, priemer, akosť kovu), ktorého hodnotu zaručuje vydavateľ (svetský panovník, predstaviteľ cirkvi), v súčasnosti aj štát. Minca je určená ako zákonné platidlo.

Jednou z foriem peňazí sú papierové platidlá. K ich vzniku viedlo viacero skutočností a podrobnejšie si o nich povieme v niektorom z ďalších pokračovaní.

Mince a papierové platidlá spolu označujeme ako peniaze. Sú to štátom uznané platidlá slúžiace ako prostriedok výmeny.

V súčasnosti sa udáva päť základných funkcií peňazí. Sú:

- a) mierou hodnoty (sú materiálom na vyjadrenie hodnoty ostatných tovarov),
- b) obeživom (sú prostredníkom v procese obehu tovarov),
- c) prostriedkom tvorby akumulácie (sú všeobecným predstaviteľom bohatstva, možno za ne všetko kúpiť, možno ich uschovávať v akomkoľvek množstve),
- d) platidlom (pri splácaní pôžičiek, daní, miezd, pozemkovej renty),
- e) svetovými peniazmi (na svetovom trhu a v medzinárodnom styku).

Začiatky a vývoj peňazí

Spomínala som, že ľudia začali používať pri výmene tovaru **kov**. Sami ho dávali – platili ním, aj ho dostávali – predávali zaň. Aký bol kus kovu veľký a akú mal hmotnosť, taká bola jeho hodnota. Správnu hmotnosť kovu potvrdzovala značka. Tieto mince sa však dnešným vôbec nepodobali. V niektorých krajinách sa prvé mince podobali predmetom, za ktoré sa predtým vymieňalo. V Číne, v 4. tisícročí pred našim letopočtom, pripomínali tieto peniaze nože, sekery a iné drobné predmety napríklad v tvare kľúča, britvy, vidlice a podobne.

Ak by sme chceli vypátrať najstaršie kovové peniaze, museli by sme sa vrátiť do druhého tisícročia pred n. l. Obyvatelia Babylonskej ríše v Mezopotámii už vtedy dobre poznali kov, miery a váhy. V zákonoch, ktoré vydal panovník Chamurapi v rokoch 1728 až 1686 pred našim letopočtom, sa vyskytujú názvy mina a šekel, ktoré označovali najprv hmotnostné jednotky, ale neskôr sa tak nazývali aj mince. Dnešným minciam sa však ešte stále nepodobali.

Boli to až starovekí Gréci, ktorí dali minci podobný

tvár, aký poznáme i dnes. Tieto mince, už v pravom slova zmysle, sa objavili okolo polovice 7. storočia pred našim letopočtom v maloázijskom štáte Lýdií. Grécky historik Herodotos označuje za vynálezcu minci bohatého kráľa Kroisosa. Mince sa zhotovovali z elektrónu, čo bola prírodná zmes zlata a striebra. Spočiatku ešte neboli okrúhle, mali tvar fazuľky a obraz na nich vytvárali iba nepravidelné žliabky. Mince sa však nerazili iba z elektrónu, postupne sa začalo na výrobu minci používať aj zlato a striebro oddelene. Prvé elektrónové mince sa stali príkladom, ktorý skoro nasledovali i ďalšie grécke štáty.

Prvé razby

Dnes sa už nedozvieme presné určenie miesta a času vydania prvých razených minci v oblasti starovekého Grécka, ale prvenstvo sa pripisuje ostrovu Aigina, okolo 650-600 rokov pred našim letopočtom. Tieto mince boli zo striebra a bola na nich vyobrazená korytnačka. Je však jednoznačné, že to boli starovekí Gréci, ktorí dali minci jej okrúhly tvar a ktorý sa používa dodnes.

Najstaršie mince maloázijských a gréckych miest sú úžasné nielen svojím výtvarným spracovaním, obrazovou rozmanitosťou, ale aj dokonalosťou razby. Všetky tieto mince, prevažne strieborné, ale aj zo zlata a bronzu, dnes obdivujeme ako klenoty starovekého mincovníctva.

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - december 2005

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 16. 12. 2005 Spišská Nová Ves 1: **625 ROKOV PRÁVA TRHOV** • Marián Kellner • čierna

■ 18. 12. 2005 Bratislava 1: **DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE** • Peter Čepce • čierna

EMISNÝ PLÁN SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK NA ROK 2006

Číslo	Dátum vyd.	Názov emisie	Druh	Nominál	Náklad/mil.	Rozmery	Počet zn./TL	Druh TL	Tlač
1.	3.2.2006	Osobnosti - Karol Kuzmány	pril.	16	1	27x34	50	TL	ofset
2.	3.2.2006	ZOH Turin	pril.	21	0,51	42x28+K	30 + K	TL	ofset
3.	17.2.2006	Poprad	výplatná	23	2	24x27,5	100	TL	ofset
4.	24.3.2006	Blahoprajná známka - Narcis	výplatná	10	6	24x27,5	100	TL	ofset
5.	31.3.2006	Veľká noc 2006 - Sviatky jari	pril.	10	2	27x34	50	TL	ofset
6.	21.4.2006	Ochrana prírody - Geologická lokalita Sandberg	pril.	32	0,2	44,4x30,5	1+1	H	OTp/OF
7.	21.4.2006	Ochrana prírody - Geologická lokalita Šomoška	pril.	35	0,2	44,4x30,5			
8.	5.5.2006	Europa - Imigranti očami mladých ľudí	pril.	18	0,5	44x27	10	UTL	ofset
9.	19.5.2006	Krásy našej vlasti - Renesančné zvonice	pril.	27	0,5	44x26,5	50	TL	OTr/HT
10.	19.5.2006	Krásy našej vlasti - Renesančné zvonice	pril.	29	0,5	44x26,5	50	TL	OTr/HT
11.	31.5.2006	Známka deťom - Čin-Čin	výplatná	10	4	27x34	100	TL	ofset
12.	9.6.2006	Hrad Devín - s personalizovaným kupónom	výplatná	10	0,3	33x27	8+k	UTL	ofset
13.	9.6.2006	Slovenské ľudové remeslo - Fajara	výplatná	25	2	24x27,5	100	TL	ofset
14.	23.6.2006	Technické pamiatky/Klenotnica múzeí - Sklo	pril.	28	0,3	27,2x44,4	4 + 4	UTL	OTp/OF
15.	23.6.2006	Technické pamiatky/Klenotnica múzeí - Mediarstvo	pril.	31	0,3	27,2x44,4			
16.	27.9.2006	Spoločné vydanie s Indonéziou	pril.	25	0,2	30x40	3 + 3	UTL	ofset
17.	27.9.2006	Spoločné vydanie s Indonéziou	pril.	22	0,2	30x40			
18.	20.10.2006	Umenie - Dezider Milly	pril.	37	0,2	55x45	4	UTL	OTp
19.	20.10.2006	Umenie - Moravianska Venuša	pril.	38	0,2	45x55	4	UTL	OTp
20.	10.11.2006	Vianoce 2006 - Koledníci	pril.	10	4	34x27	50	TL	ofset
21.	24.11.2006	Deň poštovej známky - Jozef Cincik	pril.	19	0,3	44x27	50	TL	ofset

OTr - rotačná oceľotlač
OTp - oceľotlač z plochých platní
HT - hĺbkotlač

H - háreč
TL - tlačový list
UTL - upravený tlačový list

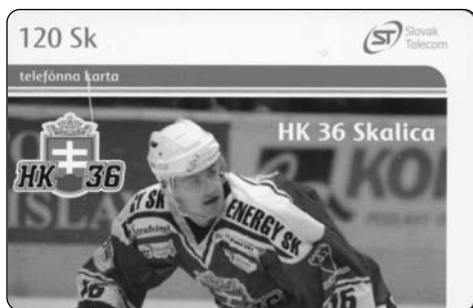
OF - ofset
K - kupón

Rozmery známok uvádzame vrátane perforácie

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských verejných TK ?

V MOT 90 som naposledy opisoval novovydánu slovenskú verejnú TK Slovak Telecomu (A 198), ktorá bola dodaná na trh na jeseň 2005 ako tretia karta v roku 2005. Medzičasom, v mesiaci november 2005, Slovak Telecom vydal ďalšiu novú, v poradí štvrtú kartu v roku 2005, keď z avizovanej číslovaní 10 kusovej série hokejových klubov ST Extraligy vydal kartu s vyobrazením hráča a loga HK 36 Skalica pod poradovým číslom 7 (*obr.*)

A 199	č. 7 HK 36 Skalica	čip GPT 3
4/2005 50 000 ks	120 Sk (60 jednotiek)	50 000 ks

Na rozdiel od predchádzajúcich TK z tejto série, kde všetky TK mali čip GEM 6a alebo GEM 6b od firmy Gemplus, táto karta má použitý čip GPT 3, opäť zhruba po 22 mesiacoch (A 192). Na karte A 199 je klasický číslovač TČi, pričom je umiestnený „hore nohami“ vpravo dolu na jej zadnej strane.

Teraz treba len dúfať, že Slovak Telecomu nebude príliš dlho trvať, aby vydal ďalšiu, v poradí ôsmu TK zo série hokejových klubov (predpokladám, že ako č. 1 z roku 2006). Táto slovenská verejná TK bude však zaujímavá skôr tým, že by mala mať jubilejné katalógové číslo A 200. Na porovnanie uvádzam, že prvých 100 verejných TK (A 1 až A 100) bolo vydaných v rozpätí rokov január 1993 až september 1998, teda za necelých 5 rokov. Vydanie druhých 100 verejných TK (A 101 – A 200) trvalo zhruba 7,5 roka (ak A 200 bude vydaná najneskôr do marca 2006).

Pri tejto blížiaci sa príležitosti ma hneď s ústosťou napadlo, ako takúto príležitosť riešil v roku 2001 oficiálny uruguajský telekomunikačný operátor – Antel, ktorý pri podobnej príležitosti (čipová TK s poradovým číslom 200a) vydal špeciálnu TK v náklade 2 000 ks (ktorú mimochodom hľadám). Neviem si predstaviť, že by s niečím podobným prišiel náš operátor, pretože som bytostne presvedčený o tom, že nikto z celej spoločnosti nemá ani len „šajnu“, že po spočítaní slovenských verejných TK, vydanými všetkými predchodcami dnešného Slovak Telecomu od roku 1993, vrátane jeho vlastného obdobia existencie (od januára 2004), by sa malo dosiahnuť toto okružie jubileum.

Slováciaká na predplatených TK Spojených arabských emirátov

V poslednom období ako keby sa „roztrhlo vreco“ so slovacikami na TK. Naposledy som o nich písal v predchádzajúcom MOT 92. V čase, keď píšem tento článok, som sa stretol s dlhoročným známym, ktorý z dovolenky v Dubaji – jeden z emirátov, ktoré vytvárajú Spojené arabské emiráty (United Arab Emirates, známe tiež pod skratkou UAE), priniesol niekoľko použitých TK. Z nich ma zaujali 3 TK z roku 2004, ktoré tiež môžeme považovať za slovaciká. Aj keď ide o 3 rôzne karty s rôznymi motívami (napr. tradičné arabské oblečenie žien – *obr. na 2. str. obálky*) alebo vyobrazenie historicky prvého zlatého medailistu z letných olympijských hier v Aténach 2004 pochádzajúceho zo Spojených arabských emirátov – *obr. dolu*), zadná strana je vždy rovnaká, pričom obsahuje rovnaké technické údaje, ktoré sú určené užívateľovi pri jej použití v cudzine. Ide o typické predplatené TK (obdoba našich TK – Global od Slovak Telecomu). Celkovo sú tieto TK použiteľné v 47 krajinách sveta a akceptuje ich 58 miestnych operátorov. V zozname sú predovšetkým vyspelé krajiny sveta a jednou z nich, ktorá sa tam nachádza, je aj Slovakia (Slovenská republika). Pre zaujímavosť, užívateľ nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky sa môže dovoliť do Spojených arabských emirátov pomocou čísla 0800 0971 00.

Dá sa predpokladať, že týchto TK v Spojených arabských emirátoch bolo vydaných viac a tým sa dá predpokladať, že aj takýchto slovaciek je ešte viac.

Mince krajín menovej únie na gréckych TK

Dňa 11. novembra 2005 vyhlásil guvernér Národnej banky Slovenska (NBS) anketu, ktorou NBS chcela zistiť názory verejnosti na predložené návrhy na budúcu podobu slovenských euromincí. NBS vybrala z predložených výtvarných návrhov celkom 10 návrhov, ktoré predložila verejnosti na posúdenie. Celkom bolo v dňoch 12. 11. 2005 až 20. 11. 2005 prostredníctvom internetu, krátkych textových správ (SMS) alebo telefonicky poslaných 140 653 hlasov, čo sa dá považovať za veľmi reprezentatívny prieskum a jeho výsledok za veľmi dôležitý pre NBS. Víťazný návrh „Dvojkríž na trojvrší“ získal spolu 33 068 hlasov. Na ďalších „medailo-

vých“ miestach skončil návrh vyobrazenia „Kriváňa“ s počtom hlasov 24 589 a „Bratislavského hradu“ s počtom hlasov 21 792. V dobe vydania tohto článku v časopise Zberateľ č. 1/2006 by už malo byť známe rozhodnutie Bankovej rady NBS, ktorá určí, s ktorým návrhom bude ďalej pracovať a pripravovať slovenskú spoločnosť a slovenskú ekonomiku na zavedenie nielen euromincí v hodnotách od 1 centu po 2 euro (spolu 8 mincí) so slovenskou symbolikou na rubovej strane od 1. 1. 2009 na území Slovenskej republiky, ale aj eurobankoviek. Ak sa tak stane, budeme cca o 3 roky asi prvou krajinou zo štátov Višegrádskej skupiny, ktorá spraví tento krok.

To by súčasne znamenalo aj vstup do menovej únie v rámci krajín Európskej únie. Tú zatiaľ tvorí len 12 z 15 „starých“ krajín Európskej únie (mimo menovej únie nepoužívajú euro zatiaľ Švédsko a Dánsko so svojimi korunami a Veľká Británia so svojou librou). Menová únia „odštartovala“ svoju exi-

stenciu 1. 1. 2002. Pri tejto príležitosti grécky oficiálny telekomunikačný operátor OTE vydal v novembri 2001 krásnu sériu 12 kusov TK, z ktorých vždy jedna TK je venovaná jednej členskej krajine menovej únie. Predná strana TK má jednotný dizajn, kde v pozadí je vyobrazená národná vlajka krajiny, v pravom hornom rohu je

veľkým písmom národný názov krajiny v jej jazyku, v pravej časti TK sú vyobrazené averzy alebo reverzy zaničajúcich mincí v jednotlivých krajinách dňom 31. 12. 2001 a v pravom dolnom rohu je prepočet na novú menu, teda čomu sa rovná jedno euro v porovnaní s predchádzajúcou národnou menou na 3 alebo 4 desatinné miesta (napr. v susednom Rakúsku to bolo 1 euro = 13,7603 ATS, t. zn. šilingov alebo v Grécku napr. 1 euro = 340,750 GRD, t. zn. drachiem a pod.).

Zadná – čipová strana má tiež jednotný dizajn. Každá TK má nominálnu hodnotu 1000 drachiem, čo sa rovná 2,93 eur a náklad každej TK v sérii je len po 19 000 kusov. Okrem ďalších základných technických údajov sú na zadnej strane vyobrazené tvary máp príslušnej krajiny a príslušný grécky názov krajiny. Okrem toho na každej zadnej strane TK je veľkým písmom nakreslený znak eura.

Podľa gréckeho katalógu HELLAS 2005, sú TK celej série katalogizované takto:

katalógové číslo	Národný názov	slovenský názov	Poznámka
1474	Hellas	Grécko	obr. hore
1475	Österreich	Rakúsko	
1476	Belgique	Belgicko	
1477	France	Francúzsko	
1478	Deutschland	Nemecko	
1479	Ireland	Írsko	
1480	España	Španielsko	
1481	Italia	Taliansko	
1482	Luxembourg	Luxembursko	hľadáť
1483	Nederland	Holandsko	
1484	Portugal	Portugalsko	obr. vľavo
1485	Suomi	Fínsko	

Pre zaujímavosť každá TK zo série je podľa katalógu hodnotená v nepoužitom stave čiastkou 6 eur a použitá TK v 1. kvalite čiastkou 3 eurá.

Ktorá je prvá známka Slovenska ?

Uverejnením príspevku Antuna Antesa pod titulom „Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska?“ sa na stránkach Zberateľa rozprúdila diskusia o počiatkoch známkovej emisnej činnosti na Slovensku v prvých mesiacoch roka 1939, do ktorej sa zapojili B. Synek (Zberateľ 3/2005) a Dr. Ondrej Földes, ktorý predmet diskusie preniesol do ešte skoršieho obdobia a v dvoch pokračovaniach (Zberateľ 5 a 6/2005) svojich úvah sa pýta, či „Snem“ je prvou známkou Slovenska? Vitám, že sa k uvedenej problematike diskutuje práve v tomto období, keď sa rozbiehajú prípravné práce na reedícii špecializovaného katalógu Slovenska a očakávam, že sa v názorovej konfrontácii podarí nájsť odborne odôvodnené a všeobecne prijateľné odpovede na nastolené otázky.

Skôr než sa budem venovať analýze stavu a hľadaniu východísk, dovolil by som si sformulovať otázky trochu inak, než to spravili autori spomínaných príspevkov. Podľa môjho názoru treba hľadať odpovede predovšetkým na tieto tri základné otázky:

1. Je „modrý Štefánik“ slovenskou známkou?
2. Je „Snem“ slovenskou známkou?
3. Ktojej známke prislúcha katalógové č.1?

K bodu 1. Opodstatnenosť tejto otázky vyplýva z doterajšieho rozporného zaradenia „modrého Štefánika“ v katalógoch československých a slovenských poštových známk, a tiež z diskusií, okrem iného i na stránkach Zberateľa, o tom, či vôbec možno 60-halierovú známku „modrý Štefánik“ (ďalej len „MŠ“) považovať za poštovú ceninu Slovenska. A tu sa hneď na začiatku mojej úvahy vynára ďalšia podotázka: **Čo považujeme za „Slovensko“?** Vychádzajúc zo štátoprávneho usporiadania, na geografickom území Slovenska (v tej dobe už okypťenej o južné oblasti v prospech Maďarska, na severnej Orave a Spiši o niekoľko obcí v prospech Poľska a bez „nemeckých“ obcí Devín a Petržalka) bola do 14.3.1939 politická a štátna správa s výnimkou vybraných kompetencií, podliehajúcich ústrednej vláde, realizovaná orgánmi Slovenskej krajiny, ktorá bola od 22. 11. 1938 de iure autonómnou správnu jednotkou. Slovenská krajina bola až do vzniku „Slovenského štátu“ (neskôr bolo toto pomenovanie oficiálne zmenené na „Slovenskú republiku“) integrálnou súčasťou štátneho útvaru „Československá republika“ alebo „Republika československá“. Samostatný suverénny štátny útvar „Slovensko“ pred 14. 3. 1939 teda neexistoval, a preto by sme tento názov mali používať iba vo vzťahu k samostatnej Slovenskej republike. Obdobie medzi 22. 11.

1938 až 14. 3. 1939 treba považovať za obdobie činnosti autonómnej Slovenskej pošty v rámci Česko-Slovenska. Z tejto úvahy teda vyplýva, že všetky ceny, pripravované i skutočne vydané Slovenskou poštou pred 14. 3. 1939, jednoznačne platili na vymedzenom (slovenskom) území Československej republiky, a preto sú to jednoznačne ceny česko-slovenské!). Vráťme sa ale k známke MŠ, ktorá bola vytlačená v Prahe a v októbri alebo novembri 1938 dodaná Slovenskej pošte. Táto ju však do 14. 3. 1939 z dosiaľ nie celkom objasnených dôvodov nevydala. Československá známka MŠ bola teda ku dňu 13. 3. 1939 nevydanou známou (čo zodpovedá definícii nevydanej známky – pozri príspevok O. F.).

Ak by sme chceli zostať pri tejto definícii známky MŠ, ktorá sa objavuje v niektorých úvahách v citovaných príspevkoch, museli by sme buď zastaviť čas 13. 3. 1939 alebo opäť ignorovať udalosti po 14. 3. 1939. Po vzniku Slovenského štátu 14. 3. 1939 zostali na Slovensku v platnosti všetky dovtedy platné československé známky a síce najskôr ako predbežné (do 20. 3. 1939) a po vydaní prvých pretlačených známk 21. 3. ako súbežné slovenské známky. Známa MŠ však medzi ne nepatrila. Zrejme nikto nepochybuje o tom, že používanie poštovej známky vo verejnej poštovej prevádzke je podmienené **aktom jej úradného vydania**, t. zn. oznámením vydavateľa všetkým poštovým služobníkom (pošty, poštovne atď) a verejnosti, že ide o platnú poštovú ceninu. Vydanie poštovej ceny sa spravidla označuje v úradnom vestníku, pričom sa uvádzajú základné údaje o známke (nominálna hodnota, námet, farebné vyhotovenie, doba platnosti a pod.). Pokiaľ nedôjde k úradnému vydaniu poštovej ceny, poštový úrad nemôže (nesmie) uznať jej platnosť. Známa MŠ bez pretlače bola spolu s pretlačenou známou **uvedená do poštového obehu** oznámením v Úradných správach Ministerstva dopravy a verejných prác č. 8/1939. Práve termín „dáme do obehu“ nepovažuje O. Földes za vydanie známky, ale len za „uvolnenie do používania“. Ak by sme pripustili takýto výklad, museli by sme súčasne spochybniť aj vydanie pretlačenej známky MŠ, pretože bola tiež „iba“ daná do obehu, rovnako ako aj všetky hodnoty s vyobrazením A. Hlinku (ÚZ MDVP č. 11/1939). O. F. zdôvodňuje „uvolnenie“ nepretlačenej známky MŠ do obehu argumentom, že pretlačiť môže byť vyhotovená len na platnej známke, pretože „...pretlačiť na neplatnej známke mala len také použitie ako pretlačiť na kúsok papiera. Filatelisti a verejnosť by takúto známku s pretlačou odmietli ako falzifikát alebo súkromný výrobok.“. Takáto argumentácia však neobstojí, pretože to, v akej

podobe bude poštová cenina vydaná, je v kompetencii vydavateľa a filatelisti i verejnosť to musia akceptovať. Okrem toho by sme museli odmietnuť ako falzifikáty aj známky 50 h a 1 K A. Hlinka s nápisom ČESKO-SLOVENSKO s pretlačou SLOVENSKÝ ŠTÁT, pretože bez pretlače neboli vydané. Autor však v citovanej vete sám nepriamo priznáva, že „daním do obehu“ sa stala zo známky MŠ platná cenina, čiže de facto i de iure došlo k oficiálnemu vydaniu tejto známky oprávneným vydavateľom (MDVP) poštových cienin na Slovensku. V tejto súvislosti nepovažujem za podstatnú ani absenciu nepretlačenej známky v rekapitulácii emisnej činnosti slovenskej pošty, uverejnenej ex post v roku 1940. Možno, že spracovateľ prehľadu si neuvedomil, že nešlo o predtým platnú čs. známku, alebo sa k nepretlačenej známke po afére so stiahnutím emisie, vydanéj 4. 5. 1939 na pamiatku M. R. Štefánika, jednoducho nepriznal. Treba si tiež uvedomiť, že vydávanie poštových cienin bolo v roku 1939 zabezpečované pracovníkmi, ktorí nemali takmer žiadne skúsenosti v tejto oblasti a zrejme ešte nemali vytríbenú vydavateľskú terminológiu.

Dôvody, ktoré viedli vydavateľa k vydaniu známok bez pretlače, nie sú spoľahlivo objasnené, považujem však za dosť nepravdepodobné, že sa tak stalo kvôli časovej tiesni vo vzťahu k akútnej potrebe známok tejto nominálnej hodnoty (60 h). Musíme si totiž uvedomiť, že náklad 50 000 kusov známok predstavuje pri 200-kusovej pretlačovej forme 250 hárkov, ktorých výrobu by tlačiareň určite zvládla v priebehu niekoľkých hodín. Možno tiež úspešne pochybovať o akútnej potrebe 60-halierových známok, ktoré bolo možné použiť na vyplatenie listu do 20 g v miestnom styku. Zásielky tohto druhu sa vyskytovali predovšetkým vo väčších mestách, aj to len v pomerne obmedzenom rozsahu. Zrejme teda išlo len o dobre premyslený „marketingový“ ťah, slubujúci pri nízkom náklade obidvoch známok zaujímavý výnos pre zainteresovaných na oboch stranách poštovej priehrady (a nezabúdajme, že vydavateľovi výdatne radili filatelisti).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa nemôžem stožniť s formuláciou O. Földesa, že „známka (modrý Štefánik – pozn. aut.) je nevydanou československou známkou, ale od 30. marca 1939 ju možno priradiť k ostatným známkam ČSR platným na Slovensku do 31. 7. 1940, a teda nie je známkou Slovenska 1939-1945.“ Uznaním tohto záveru by sme pripustili možnosť, že vydavateľ slovenských poštových cienin vyhlásil túto známku za platnú v zastúpení (k 30. 3. 1939 už neexistujúcej) Česko-Slovenska. Takýto argument by sme však ťažko obhájili. Zastávam preto názor, že **slovenská poštová správa vydala 60-halierovú výplatnú známku „modrý Štefánik“ bez pretlače ako svoju platnú ceninu a táto je oprávnené súčasťou katalógu slovenských poštových známok obdobia 1939-45.**

Na podporu tohoto stanoviska si dovoľím odcitovať pasáž (str. 358) zo Špecializovaného katalógu známok a celistvosti ČESKOSLOVENSKO 1918-1939 (vyd. Merkur Revue Brno, 2002):

„V marci 1939 boli v poslednej fáze výroby tiež dve československé známky, ktoré boli vydané až po 15. 3. 1939, a to aj napriek zásadným politickým zmenám v pôvodnej úprave a s názvom Československo. Stali sa tak prvými známkami nových štátnych útvarov, vzniknutých na území ČSR. Išlo o slovenskú známku 60 h Štefánik (modrá, text „ČESKOSLOVENSKO“) a protektorátnu známku 1 K T.G. Masaryk (červená, text „ČESKOSLOVENSKO“). Pre úplnosť ich stručne uvádzame v katalógu aj my, podrobnejšie informácie a ocenenie pozri katalógy príslušných štátov“. Dodajme, že aj v tomto katalógu majú obidve známky stále svoje čísla - MŠ 0351 a TGM 352.

K bodu 2. Na túto otázku som vlastne odpovedal už na začiatku prvého odseku. Už len zopakujem, že známka „Snem“, hoci aj pripravená a vydaná autonómnou Slovenskou poštou, bola ceninou platnou na časti územia Česko-Slovenska, má označenie tohto štátu a keďže v čase jej vydania bolo Slovensko (teda autonómna Slovenská krajina) ešte stále jeho súčasťou, nemožno ju zaradiť k známkam Slovenska v zmysle jeho geograficko-politického vymedzenia podľa úvodného odseku v bode 1. Je preto otázne, či je treba túto známku uvádzať aj v katalógu slovenských poštových známok. Podľa môjho názoru nie, pretože „Autonómne Slovensko“ (pozri špec. kat. vyd. 2001) nebolo samostatným a suverénnym štátnym útvarom. Zaradením do katalógu Slovenska a súčasne aj Česko-Slovenska (kam nepochybne patrí) došlo k zbytočnej a máťúcej duplicite, ktorá môže popiesť začínajúcich zberateľov a narobiť vrásky vydavateľom predtlačenej albumov pre známky Slovenska. Nechcem tým však povedať, že si „Snem“ nezaslúži zmienku v katalógu Slovenska 1938-1945. Z formulácie by však malo byť úplne zrejmé, že ide o československú známku, platnú výlučne na území Slovenskej krajiny a známka by nemala byť žiadne osobitné katalógové číslo, pretože ho má oprávnené v katalógu čs. známok. Spolu s ňou by mali byť v kapitole „Autonómna Slovenská krajina“ spomenuté aj nevydané známky 50 h a 1 K Hlinka s nápisom ČESKO-SLOVENSKO (bez pretlače), ktoré sú de facto nevydanými

známkami Česko-Slovenska, ako aj skúšobné odtlačky rytín chystaných známk s portrétom M. R. Štefánika a nápisom ČESKO-SLOVENSKO.

K bodu 3. Na rozdiel od predchádzajúcich otázok, riešiacich zásadnú problematiku zaradenia či nezaradenia známky do katalógu známkovej krajiny (v tomto prípade Česko-Slovenska resp. Slovenskej republiky) považujem problém určenia katalógového čísla v rámci danej známkovej krajiny za menej dôležitý. Katalogizácia poštových známk nie je vecou poštovej správy, ale výsostne zberateľsko-obchodnou záležitosťou (napr. aj čísla súčasných známk, uvádzaných Slovenskou poštou vo vestníku, nie sú katalógové čísla, ale skôr číselné označenie produktu na obchodné účely). Kritériá na zaradenie známky medzi t. zv. známky základného radu a ich poradie si určujú vydavatelia (spravidla vydateľské firmy alebo obchodníci) v spolupráci so zberateľskou verejnosťou, vychádzajúc z odbornej klasifikácie a zberateľskej teórie a rešpektujúc pritom zaužívané zvyklosti v tom-ktorom filatelistickom teritóriu. Pri určovaní poradia (číslovania) vydaných známk hrá podstatnú úlohu chronologické hľadisko (časová postupnosť vydávania), nominálna hodnota známky (určuje jej poradie v rámci jednej emisie), účel vydania známky (novinové, doplatné a pod.) a napokon zaužívaná prax sústredenia známk s rovnakým námetom alebo účelom vydania (napr. dlhodobo vydávané emisie bežných výplatných známk), avšak vydaných v rôznych časových obdobiach, do jednej ucelenej emisie. Spravidla bývajú osobitne katalogizované známky s príťažou alebo pretlačou bez ohľadu na pôvodnú známku, použitú na pretlačenie. Je zjavné, že v rôznych krajinách môžu byť uplatňované rôzne nepísané dohody a zvyklosti, ktoré nemusia vždy a bez zvyšku rešpektovať uvedené kritériá, sú však natoľko vžit, že tvoria nemennú štruktúru, niekedy zdánlivo nie celkom logickú. Aby sme nemuseli chodiť po príklady ďaleko, spomeniem „klasické“ čs. vydanie - Hradčany. Je všeobecne známe, že 18. 12. 1918 ako prvé vyšli hodnoty 5 h a 10 h (kresba a), avšak v katalógu je pod číslom 1 uvedená známka s najnižšou nominálnou hodnotou (1 h), ktorá vyšla až 14. 3. 1919. V tomto prípade teda chronologické hľadisko muselo ustúpiť požiadavke na sústredenie všetkých známk s námetom Hradčian do jednej emisie a ich zoradeniu podľa stúpajúcich nominálnych hodnôt. Takýto spôsob katalogizácie, uplatnený aj pri iných emisiách 1. ČSR, je natoľko vžitý a rešpektovaný všetkými stranami zúčastnenými na filatelistickom trhu (lebo najmä pre trh sa katalóg vydáva), že akékoľvek pokusy na jeho revíziu (napr. Špec. príručka z r. 1988) sú historicky odsúdené na neúspech. Vráťme sa však k nášmu problému zaradenia známky MŠ v katalógu slovenských známk. Jej súčasná pozícia (č.1) nerešpektuje ani chronologické hľadisko ani prí-

slušnosť k emisii, s ktorou bola súčasne vydaná (niektoré pretlačové hodnoty), je však daná jej výnimočnosťou, t. zn. známka bez pretlače, na rozdiel od všetkých ostatných známk, s ktorými „bola daná do obehu“, teda vydaná. Pokiaľ by bola zaradená v rámci pretlačovej emisie a uplatnili by sme preferenciu „fázy výroby“ (pozri príspevok B. Syneka), číslo 1 by pôsobilo trochu násilne, pretože by vybočovala z postupnosti nominálnych hodnôt. Aké sú teda možnosti riešenia ? Podľa mňa existujú dve možnosti – buď ponechať súčasný „status quo“ (teda č. 1 v rámci osobitnej emisie) alebo zaradenie v pretlačovej emisii (preferencia súbežnosti vydania) s tým, že by bola zaradená za 60 h fialovú a pred 60 h modrú známku MRŠ (obidve s pretlačou). Aké výhody a nevýhody majú tieto dve riešenia. Prvý variant, vychádzajúci z preferencie výrobnej fázy (známka bez pretlače) má logiku v tom, že následne sú v tzv. pretlačovej emisii zaradené skutočne iba známky s pretlačou „Slovenský štát / 1939“. Zachováva sa aj zavedený spôsob katalogizácie a číslovania, ktorého stabilita je pre filatelistický trh veľmi dôležitá. Tento variant má aj podporu v novších vydaniach katalógov čs. známok (Profil, Merkur), v súčasnosti síce verbálne deklarovanú, ale zotrvačne ešte zachovávanú predchádzajúci stav. Pre budúcnosť však treba rátať s tým, že tvorcovia budúcich katalógov čs. známk predsa len nájdu dostatok odvahy na „poupratovanie“ v duchu historicky a vecne jednoznačne preukázaných faktov. Druhý variant, teda zaradenie do pretlačovej série a s rešpektovaním postupnosti nominálnych hodnôt, by znamenal zmenu číslovania, ktorá by priniesla pre filatelistickú pospolitosť množstvo problémov a sťažovala by obchodný i výmenný styk. Istú nelogickosť by predstavovalo aj zaradenie nepretlačenej známky medzi známkami pretlačenými. Preto sa jednoznačne prikláňam k stanovisku dr. Syneka, ktorý upozorňuje na možné negatívne dôsledky, spojené s opakovaným prečíslovaním, nielen v obchodnej a zberateľskej praxi, ale aj pokiaľ ide o dôveru používateľov katalógu a napokon aj postavenie slovenskej poštovej známky v medzinárodnom meradle. Z mojich predchádzajúcich úvah teda jednoznačne vychádza formulácia záveru: Známk 60 h „modrý Štefánik“ je (na rozdiel od známky „Snem“) platnou ceninou Slovenskej republiky 1939-1945 a jej zaradenie pod katalógovým číslom 1 je prijateľné a z pohľadu niektorých uvedených kritérií aj do istej miery opodstatnené.

Miroslav Bachratý

1) Istú analógiu môžeme nájsť v povojnovej ČSR – časť známk Bratislavského vydania (úprava A) a služobné známky (vydania 1945, 1947) platili výlučne na území Slovenska a známky „Lipová ratolesť“ len v Českých zemiach, pritom obe skupiny známk sú bez akýchkoľvek pochybností považované za známky Československa.

Švajčiarsko vydalo prvé MMS známky

Švajčiarska pošta vydala 6. septembra 2005 prvé známky, ktorých predloha bola zhotovená digitálnym fotoaparátom v mobilnom telefóne a poslaná ako MMS správa. Z viac ako 3 300 MMS zaslaných verejnosťou do súťaže „Swiss mobil – krajina v pohybe“ boli vybrané štyri motívy.

Súťaž „Swiss mobil – krajina v pohybe“ spoluorganizovali Švajčiarska pošta, mobilný operátor Swisscom a múzeum komunikácie v Berne. V období od 1. 2. do 21. 3. 2005 bolo do súťaže dodaných vyše 3 300 digitálnych fotografií zhotovených mobilnými telefónmi ako obrazová (multimediálna) správa. Do finále postúpilo 100 fotografií, ktoré dostali od verejnosti najviac hlasov. Odborná porota následne vybrala 4 MMS fotografie, ktoré sú k dispozícii verejnosti ako poštové známky.

MMS známky sú posledné v sérii inovatívnych a kreatívnych známok Švajčiarskej pošty, tak ako bola svetová premiéra vyšívaných známok, známok s vôňou čokolády alebo séria drevených známok.

Časopis švajčiarskej pošty sa spýtal autorov zobrazených záberov, kde ich vyhotovili.

Na známke hodnoty 0,85 CHF – „Na konskom chrbte“ je záber Brigit Rohrbachovej, 33-ročnej zamestnankyne polície, ktorá touto fotografiou zrejme stavila na správneho koňa.

Kedy a kde ste túto fotografiu zhotovili? Bolo to v lete 2004 počas jazdy na mojom 23-ročnom žrebčovi Jessie v okolí Metzerlenu.

Autorom predlohy známky hodnoty 1,00 CHF – „Horská túra“ je 41-ročný inžinier medicínskeho výskumu Peter Schumacher

z Kirchlindachu, ktorý ju zhotovil začiatkom júna 2004 počas túry na horu Stockhorn.

Znáмка hodnoty 1,30 CHF – „Na vrchole sveta“

pochádza z MMS od Rémyho Sagera, 34-ročného manažéra internetovej spoločnosti v Zürichu. Záber zhotovil v decembri 2004 na vrchole hory Rigi.

Zaujímavý obrázok je na známke hodnoty 1,80 CHF – „Stopy v snehu“ od 34-ročnej zamestnankyne švaj-

čiarskej pošty Debory Ronchi z Andwilu, ktorá kvôli fotografii riskovala omrzliny nôh v čerstvo napadanom snehu na vlastnom balkóne.

Mnohí užívatelia mobilných telefónov poznajú skratky SMS aj MMS:

SMS (krátka správa) + obrázok + zvuk = MMS (multimediálna správa).

„Prespíme tu. Zdržíme sa.“, „Kúp mlieko a chlieb.“, „Drž mi palce.“, „Prídem až večer“, to všetko sú najčastejšie krátke správy posielané mobilným telefónom (SMS) a s obľubou ich využívajú mladší aj starší, pretože sú jednoduchým a rýchlym spôsobom komunikácie. Približne už dva roky môže hocikto s vhodne vybaveným mobilným telefónom poslať nielen textové správy, ale aj animované obrázky, grafiku, farebné fotografie, krátke filmy, hudbu a zvuky. Tieto správy sa volajú MMS - Multimedia Messaging Service – multimediálne správy.

Na rozdiel od textovej správy, MMS nie sú limitované počtom znakov, ale objemom dát. Štandard je 30 KB, čo umožňuje poslať asi 30 000 znakov. Dávno už neplatí, že keď ste chceli poslať textovú správu, musela byť stručná a zmestiť sa do limitu 160 znakov.

Na posielanie MMS správ musí byť vhodne vybavený mobilný telefón. K základnému vybaveniu patrí digitálny fotoaparát umožňujúci nielen fotografovanie, ale aj rýchle a jednoduché nahrávanie krátkeho záznamu. MMS sa dajú poslať do iného mobilného telefónu alebo na e-mailovú adresu. Prijímateľ si ich môže pozrieť priamo v počítači bez toho, aby mal mobilný telefón. Obľúbené sú aj rôzne sponzorské zvukové a obrazové MMS služby, z ktorých sa dozviete najnovšie správy z oblasti politiky, ekonomie alebo športu.

(Focus on stamps, The Collector's magazine, Swiss post, 3/2005, preložila T. Suchárová, spracoval

A. Kulhánek ml.)

ÖSTERREICHISCHE WN-SOLDATEN
30 JAHRE IM DIENSTE DES FRIEDENS

REPUBLIK ÖSTERREICH S7

Rakúsko od vyhlásenia neutrality a získania členstva v OSN v roku 1955 sa do roku 2004 a v podstate až po dnešné dni zúčastnilo a zúčastňuje mnohých pozorovateľských misií v rámci OSN, operácií NATO, ako aj humanitárnych akcií na pomoc postihnutým krajinám, v rámci ktorých boli a sú v činnosti aj poľné poštové úrady. Uvádzam ich v nasledujúcom poradí:

6. UNDOF – Sýria – UNDOF AUSBATT – Damask
21.7.1974 – 14.11.1974

Doporučený list z misie UNDOF s pečiatkou rakúskej poľnej pošty UNDOF AUSATT 1500 zo 17.12.1993 s kašetom 1. roty „Edelweis“ pozície č. 12 a s R-nálepkou s textom 1500 UNDOF AUSATTa

22. SFOR – Bosna – AUCON – SFOR 6.5.2004 – 30.6.2004

Doporučený list z misie UNFICYP s pečiatkou rakúskej poľnej pošty UNFICYP AUSCON 1501 zo 7.2.1977 s kašetom Austrian Contingent Fieldpost Office 1501 – UNFICYP / AUSCON LARNACA – CYPRUS. kašet. R-nálepka

9. UNFICYP – Cyprus - 1501 UNFICYP AUSCON –
Famaquusta 18.10.1977 – 22.6.2001

23. SFOR – 1502 AUCON – SFOR – Camp Budmir
Sarajevo 1.7.2004 – 30.11.2004

24. EUFOR – Bosna 1502 AUCON – EUFOR –
Sarajevo 1.12.2004 – doteraz.

Na poľných poštových úradoch sa vystriedalo viace-
ro vedúcich, napr. na PPÚ 1500 v misii UNEF a UNDOF
AUSBATT ich bolo 23.

V roku 1988 bola jednotkám OSN udelená Nobelo-
va cena mieru. Úrad OSN vo Viedni vydal 17.3.1989
poštovú známku „Nobelova cena mieru 1988“. Rakús-
ka pošta vydala 20.9.1990 poštovú známku „30 rokov
rakúskych jednotiek OSN v službách mieru“ a 22. 6.
2001 známku „Poľná pošta v cudzine“ s poľným pošto-
vým úradom vo Famaguste na Cypre. Bolo to v čase,
keď SR prevzala úlohu vedúcej krajiny po Rakúsku
v sektore č. 4 v misii UNFICYP na Cypre.

Príslušníci Ozbrojených síl SR pôsobiaci v misiach
nemajú dosiaľ svoj poľný poštový úrad. Využívajú služby
logistického zabezpečenia aj poľné poštové úrady
Rakúska v misii UNDOF na Golanských výšinách
a v KFOR v Kosove. V iných misiach a operáciach sú to
poľné pošty SRN, USA, Holandska a OSN.

Rakúsko sa však zúčastnilo aj misií, kde nemali roz-
vinutú poľnú poštu. Sú to tieto misie: UNYOM – Jemen
(7.1963 – 4.12.1963), UNIT-T – Irán (26.6.1984 –
20.10.1988), UNIIOMOG – Irán-Irak (16.8.1988 –
28.2.1991), UNGOMAP-OSGAP – Afganistan-Pakistan
(25.4.1988 – 5.5.1993), ÖSTCONT/UNDRO-DE-
SASTER (10.12.1988 – 20.12.1988), UNIKOM – Irak-
Kuvajť (22.4.1991 – doteraz), UNGCI – Irak (17.9.1991
– 19.9.1991), MINURSO – Západná Sahara (19.9.1991
– doteraz), UNAMIC-UNTAC-UNMLT – Kambodža
(7.12.1991 – 16.5.1994), UNOSOM I – Somálsko
(30.6.1992 – 11.7.1993), UNMOT – Tadžikistan
(25.10.1993 – doteraz), UNOMIL – Liberia (31.10.1993
– 18.10.1994), UNAMIR – Rwanda (10.12.1993 –

4. List odoslaný z misie UNAFHIR v Iráne s dvojriadkovou pe-
čiatkou Feldpoststelle UNAFHIR s rakúskou frankatúrou dopra-
vený do Viedne s dennou pečiatkou 14.5.1991

List odoslaný z misie KFOR s pečiatkou rakúskej poľnej pošty
AUCON KFOR 1503a zo 17.6.2001 s kašetom Slovenská ženijná
jednotka KFOR

18.10.1996), UNOMIG – Gruzínsko (14.4.1994 – dote-
raz), UNTSO – Jeruzalem, Palestína (6.1948 – dote-
raz), UNTAG – Namibia (4.1989 – 3.1990), ONUSAL –
Salvador (7.1991 – 4.1995), ONUMOZ – Mozambik
(12.1992 – 12.1994), UNMIH – Haiti (9.1993 – 6.1996),
UNMIBH – Bosna a Hercegovina (12.1995), UNTAES –
Vých. Slavónsko (1.1996 – 1.1998), MINUGUA – Gua-
temala (5.1997), UN CIV POL – Chorvátsko (1.1998),
UNMIK – Kosovo (6.1999), UNDRO – Arménsko (10.-
20.12.1988), UNSCOM-UNMOVIC – Bagdad (9.8.1991
– 29.2.2000), UNOMSA – Južná Afrika (2. – 5.1994),
UNMAC – Bosna a Hercegovina (17.4. – 31.12.1997),
UNAMET – Vých. Timor (29.6. – 26.12.1999), WEUDAM
– Chorvátsko (10.5.1999 – 10.2.2000), OHR – Bosna
a Hercegovina (1.7.2000 – 9.4.2001), AUCON/ISAF –
Afganistan-Camp Warehouse (4.2.2002 – 11.12.2002),
MINUCI – Cote d'Ivoire (5.2003 – 4.2004).

Služba v mierových misiach si vyžiadala aj ľudské
obete. Len v misii UNDOF na Golanských výšinách
padlo v rokoch 1974 – 1997 20 rakúskych vojenských
pozorovateľov.

Literatúra:

1. Gass Harald Dr. Die Kuwait – Krise Golfkrieg 1991; In: Militär und Philatelie Nr.135A, Wien 1993
2. Gass Harald Dr. 20 Jahre Arbeitskreis 4+S; In: Militär und Philatelie Nr. 2005 – Wien 2003
3. Bundesministerium für Landesverteidigung; In: 30 Jahre AUSBATT / UNDOF 1974 – 2004
4. Marek Jiří doc. Ing. Filatelistický atlas – Mezinárodní organizace; In: Geophila, Praha 2004
5. Miloslav Čech Ing. plk. v.v. – Poľné pošty OSN, NATO; In: Poľné pošty – Informace sekce poľných pošt, príloha zpravodaje POSTILION Českomoravské společnosti pro poštovní histo-
rii pri SČF, 2001 – 2003
6. Grohser Erich – Philatelie und Feldpost in österreichischen Bundesheer 1955 – 2005
7. Militär und Philatelie Nr. 215/2005

Zvieratá v službách človeka

POŠTOVÝ HOLUB

Možno sa už nikdy nedozvieme, kto si v pradávnom staroveku všimol zvláštne vlastnosti určitej skupiny holubov orientovať sa v neznámom prostredí vo dne i v noci a na základe vrodeneho navigačného zmyslu sa aj na značnú vzdialenosť neomylné vrátiť domov. Tiež nevieme, kto prvý využil túto schopnosť holubov na prepravu správ a zrejme ani to, kto na tento účel ako prvý začal so systematickým chovom holubov.

Rad holubov – *Columbiformes* s čeladou holubovitých – *Columbidae* – zahŕňa asi 500 druhov vtákov rozšírených po celom svete okrem arktickej a antarktickej

preleteli vzdialenosť medzi Babylonom a Allepom za 38 hodín, pričom najlepším bežcom to trvalo štyri týždne. V Oriente bola v polovici 13. storočia poštová preprava pomocou holubov poskytovaná za poplatok aj súkromným osobám. V Európe sa poštové holuby vo väčšej miere využívali až koncom 16. storočia do polovice 20. storočia. Pôvodne nenahraditeľné vlastnosti holubov v súčasnosti vystriedala moderná spojovacia a telekomunikačná technika, a predsa sa poštové holuby tešia veľkej obľube mnohých chovateľov.

Na začiatku druhej svetovej vojny museli chovatelia poštových holubov svoje chovy zrušiť alebo ich dať do zberných staníc. Celá predvojnová chovateľská práca tak vyšla navnivoč. Skutočný chovateľ však nikdy nekapituluje, nájde si cestu ako zachrániť aspoň časť svojho chovu. Tak to spravil aj známy holandský chovateľ a milovník poštových holubov Jos van Limp de Klak. Z jeho holubov De Klak sa stal pojem na celom svete a dodnes sú vyhľadávaným a cenným chovným materiálom. Mnoho úspeš-

ných chovateľov vo svete pretekajú výhradne s holubmi De Klak, neustále bojujú o popredné umiestnenia aj na jednodňových dlhých tratiach do 800 km.

Poštové holuby prepravujú správy v prepravnom púzdre, ktoré sa upevní krúžkom k nožičke. Prepravovaná zásielka musia byť ľahká a skladná. Tvoria ju pásik ľahkého tenkého papiera niekoľkokrát zloženého do

oblasti. Jeho príslušníci sú zväčša silné a vytrvalé letúne s výborným zmyslom pre orientáciu. Hniezdia napospol niekoľkokrát v roku. Obvykle mávajú jedno alebo dve vajčká, na ktorých striedavo sedí samicke aj samec a spoločne vychovávajú aj mláďatá. V Európe žije niekoľko divých holubov, z ktorých holub divý (*Columba livia*) je pôvodnou kmeňovou formou. Z nej sa vyšľachtili všetky domáce plemená. Zo 125 základných foriem sa v priebehu času už niektoré veľmi odlišujú od pôvodného typu.

Vieme, že pošta prepravovaná holubmi je známa už dva a pol tisíc rokov. V skutočnosti sa správy holubmi prepravovali najskôr už v roku 530 pred n. l., o čom sa zachovali písomné správy. V priebehu rokov holuby prepravovali predovšetkým správy vojenské, ale tiež aktuálne informácie z politického života, hospodárstva, obchodu a športu, napríklad mená víťazov starovekých olympijských hier. Niektoré štáty (staroveký Egypt, staroveká Sýria) boli pri určitých dobách priamo spravované pokynmi prepravenými holubiou poštou. Holuby sa osvedčili najmä v prepravovaní správ na veľké vzdialenosti a nenahraditeľné boli v neprístupných terénoch. Dochovaná literatúra uvádza, že v staroveku

tvary malej rúrky. Správy prepravené holubom sú však cenným doplnením zbierky mnohých filatelistov. Aj Slovenská pošta vydala niekoľko špeciálnych lístkov s natlačenou známku (pigeongramy) určených na prepravu poštovým holubom.

Jozef Soľava

Nájde sa ďalší exemplár?

Maďarská pošta pred viac ako osemdesiatimi rokmi vydávala známky s inflačnými hodnotami. V priebehu rokov 1921-1924 boli niektoré tlačové listy výplatných známok, ale aj služobné a doplatné známky vydané v tomto období, perforované t. zv. trojvýchom, ktorý sa nachádzal na známkach v prostredných dvoch vodorovných radoch alebo zvislých stĺpcoch tlačového listu.

Okrem vyobrazení kosca a parlamentu boli trojvýchom perforované i hodnoty od 50 do 2000 K s vyobrazením Madony (kat. Michel č. 322-323/1921 a 374-377/1923). Usporiadanie vpichov vytváralo rovnoramenný trojuholník, ktorého hrot bol na výplatných známkach obrátený smerom hore. Obrátený trojvýchom na výplatných známkach sa v katalógu maďar-

ských známok uvádza zatiaľ iba na známke parlament 400 K zelenomodrej farby (kat. Michel č. 365).

Nedávno sa obrátený trojvýchom objavil aj na známke s obrazom Madony s nominálnou hodnotou 2000 K (obr.), ktorá bola daná do poštového obehu 16. októbra 1923 s nákladom 4 999 800 kusov. Ide o známku s poštovou pečiatkou "HÓDMEZÖVÁSÁRHELY JUN. 11. N8".

Platnosť jej používania bola do 28. februára 1927.

Predpokladám, že v tomto prípade bol tlačový list (tlačové listy ?) vložený do perforačného stroja obrátené, a tým vznikol aj obrátený trojvýchom. Tlačový list obsahoval sto známok, z ktorých dva stredné rady mali trojvýchom. Dá sa teda predpokladať existencia minimálne dvadsiatich exemplárov vyššie uvedenej známky, ktoré mohli byť odoslané z pošty v Hódmezővásárhely medzi 16. októbram 1923 až 28. februárom 1927. (ic)

Stretnutie členov Klubu Františka Horniaka

Koncom roka 2005 (3. decembra) Klub Františka Horniaka oslávil už piate výročie svojho založenia. Klub založili priaznivci grafiky majstra Horniaka na stretnutí v Ponitrianskom múzeu v Nitre 9. júna 2000. Odtedy sa priaz-

nivci tvorby majstra Horniaka na tomto mieste s ním stretávajú každoročne.

Majster Horniak vždy veľmi málo hovorí o svojej tvorbe. On radšej pracuje a tvorí nové umelecké diela. V minulom roku vytvoril šesť rytín známok a FDC.

Počas pôsobenia v Technickej ústrednej pôšte ich vytvoril viac ako 140. V tomto roku vytvorí ďalších osem rytín. Doterajším vrcholom ocenenia jeho známkovej tvorby bola Grand Prix de l'Exposition WIPA - Najkrajšia poštová známka na svete v roku 2003, ktorú prevzal 28. mája 2005 v rakúskom St. Poltene. Obdržal ju za šesťfarebnú transkripciu obrazu Ladislava Medňanského, olejomalby Potok za humnami, na slovenskej poštovej známke.

K jubilejnému stretnutiu zhotovil majster Horniak kašet s jeho emblémom. Je na ňom sova sediaci na rydle, dôle-

žitom pracovnom nástroja rytca. Vyjadruje múdrosť, skromnosť, umeleckú veľkosť a kreativitu majstra.

Klub Františka Horniaka je právnickou osobou so sídlom v Ponitrianskom múzeu v Nitre. Má medzinárodnú pôsobnosť. Členmi sa môžu stať priaznivci grafiky Františka Horniaka zo Slovenska aj zo zahraničia. Organizuje stretnutia, besedy, výstavy a autogramiády svojich členov s Františkom Horniakom. Záujemcovia o prijatie do Klubu F. Horniaka sa môžu prihlásiť v jeho sídle: Ponitrianske múzeum, Štefánikova trieda č.1, 949 01 Nitra.

Ján Maniaček st.

Zberateľské sentencie Jozefa Jankoviča

Príležitosť robí príležitostnú známku.

Známky života tiež treba potvrdiť v zdravotnej poisťovni.

Kolokvia – cesta kolku v starom Ríme.

Vzdušné známky – známky posielané prievanom alebo v balóne.

Ušné známky – náušnice.

Dopoučená zásielka – zásielka, ktorá bola na školení.

Veľkoočná pohľadnica – pohľadnica, ktorá robí veľké oči zlodejom.

Nepohla dni celé pohľadnice ... – zo životopisu lenivej zberateľky pohľadnice.

Zle je, keď numizmatik má averziu k averzom na minciach.

Známka a známková grafika

Po úspešnej sérii článkov o našich tvorcoch najmenej grafiky - poštových známok, sa nám ich autorka prihovára novým seriálom o známkovej tvorbe ako výtvarnej činnosti. Dnešná prvá časť je úvodom do tejto problematiky. Cieľom týchto článkov je trochu iný uhol pohľadu na známku, pohľad analytika a znalca umenia, pohľad, ktorý filatelista priamo nevníma a ktorý ho možno privedie do objavovania ďalších zaujímavých súvislostí.

Redakcia

Rozvoj priemyslu, obchodu a výrobných vzťahov v druhej polovici 19. storočia prináša so sebou aj požiadavku zdokonalenia komunikačných prostriedkov.

V súvislosti s rozvojom spoločenských vzťahov sa prejavuje potreba reformovať poštu. V dôsledku poštovej reformy uskutočnenej v Anglicku v roku 1840 podľa návrhu Rowlanda Hilla sa zaviedol jednotný poštový poplatok za list bez ohľadu na prepravnú vzdialenosť. Poplatok sa na rozdiel od dovtedajšej praxe mal platiť vopred.

Táto zmena umožnila zrod poštovej známky.

Jej najstarší opis označujúci ju ako poštový nálepku - Post Office Label, ju charakterizuje ako kúsok papiera určený na platenie poštového, na prednej strane označený poštovou pečiatkou, na zadnej strane opatrený lepom tak, aby sa po navrhnutí dal nalepiť na list.

Po doplnení tejto koncepcie o požiadavku nejakého obrázku na prednej strane známky sa viac-menej mimochodom vytvoril základ pre výtvarnú tvorbu, ktorá sa neskôr spojila s pojmom známková a poštová grafika.

Už pri vzniku prvej známky boli potrební výtvarníci, dokonca londýnske noviny Times v roku 1837 vypísali súťaž o najlepšie návrhy prvej poštovej známky. Podľa požiadavky organizátorov bolo treba vytlačiť na známky výrazný kresbu, asi takú, aká je na bankovkách, aby bolo zložité známky falšovať. Do súťaže na známku bolo prihlásených niekoľko sto návrhov. Podľa názoru poroty však návrhy nespĺnili očakávania.

Známku sa napokon rozhodli realizovať podľa medaily Wiliama Wyona s portrétom kráľovnej Viktórie (obr. vpravo hore). Čierne jednopennyové známky - prvé známky sveta sa začali predávať 1. mája 1840. O nie-

koľko dní vyšla druhá známka - modrá verzia s hodnotou 2 pence. Na oboch známkach bol profil kráľovnej na tmavom pozadí. Názov štátu uvedený nebol. Okrem textu "Postage One Penny / Two pence" mali tieto známky v rohoch kontrolné písmená (ako ochranu pred zneužitím). Tieto prvky spolu s nevýrazný-

mi páskami po stranách vytvárali rámček. Znáмка bola realizovaná vtedy najrozšírenejšou tlačiarenskou technikou - ocelotlačou.

Známku pre jej význam v zdokonalení a rozvoji poštových služieb onedlho postupne zaviedli vo viacerých štátoch. Už od prvých známkových realizácií sa známka spája s potrebou výtvarného riešenia. Okrem pôvodného poštového poslania sa k nej pridružila aj myšlienka reprezentácie štátu. Aj vďaka tejto požiadavke sa známka začala obohacovať v ďalšom vývoji množstvom námetov. Okrem prvotných a prvoradých poštových údajov sa už natrvalo k pojmu známka pridáva aj úloha niest obrazové posolstvo. V dvojici dekoratívno-reprezentatívnych funkcií začína prevládať reprezentatívnosť smerujúca k štátno-kultúrnej propagácii. Málo hovoriaca dekoratívna funkcia, ktorá by stávala známku na úroveň kolku, sa v ďalšom vývoji nerozvíja produktívne. Spolu s požiadavkou na kvalitu a nenapodobiteľnosť tlače už od čias prvých realizácií aj vo výtvarnom spracovaní, ale najmä v použití tlačovej techniky, sú známky spájané s bankovkami, sú spoločne začleňované medzi cenniny. Aj keď v ďalšom vývoji dochádza k diferenciácii, pretože známky sa vyvíjajú dynamickejšie, zaiste aj vzhľadom na početnosť námetov a frekvenciu jednotlivých emisií, obom ceninám je natrvalo vlastná požiadavka ochrany pred falšovaním, a tým aj veľmi vysoké nároky na reprodukčnú techniku a kvalitu tlače.

Súhrn uvedených súvislostí formoval známku do tej podoby ako ju poznáme dnes, keď ju vnímame nielen ako pomôcku uľahčujúcu poštovú agendu, ale aj (a možno predovšetkým) ako výtvarné dielo, ako špecializovanú disciplínu užitočnej grafiky - známkovú grafiku.

To, že sa poštová známka stala v priebehu vývoja aj výtvarnou tvorbou je podľa môjho názoru dôsledok uplatnenia reprezentatívno-propagačnej úlohy. Podľa miery jej uplatnenia možno známky vydané v krajinách sveta v priebehu prvých desaťročí rozdeliť do troch skupín:

1. Známkys s portrétom (najčastejšie s portrétom panovníka).

2. Známkys s dominujúcim číselným znakom.

3. Známkys s vyobrazením heraldického znaku krajiny alebo erbu kráľovského rodu.

Na rad známok s portrétom panovníka nadväzujú známky s vyobrazením mytologického alebo národného hrdinu, neskôr rad podobizní významných osobností.

Zo skupiny známok s dominujúcim číselným znakom sa vyvíja typ typografických a kaligrafických známok uplatňujúcich sa prevažne na bežných výplatných známkach.

V 60. rokoch 19. storočia sa okrem heraldického znaku začína používať aj symbol ako znak označujúci krajinu (napríklad čierne labute na známkach Austrálie, bobry na známkach Kanady, lama na známke Peru, papagáj na známke Guatemaly) alebo typický krajinný motív.

Na prelome 19. a 20. storočia sa na známkach v mnohých prípadoch začínajú využívať aj krajinnárske

a prírodné motívy. Rozšírenie námetovej škály o historické a neskôr aj pracovné a protivojnové témy vplyvá na uvoľnenie strnulých známkových formátov a prejaví sa najmä v kategórii príležitostných známok používaním väčších formátov.

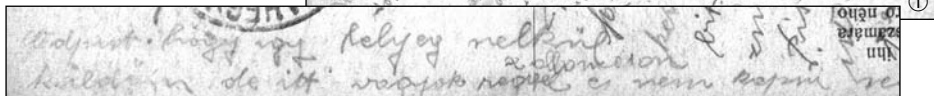
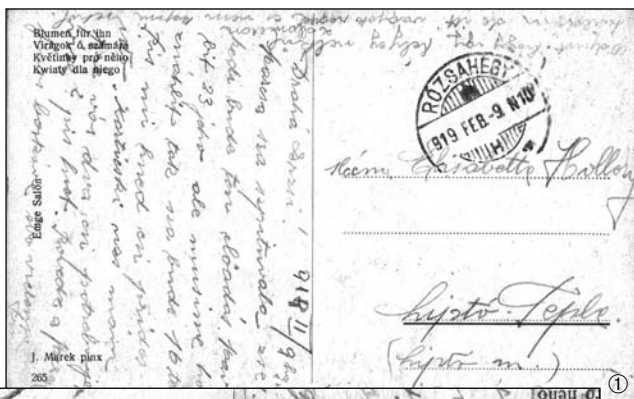
To umožňuje ďalší rozvoj známkovej tvorby a súčasne aj podnecuje záujem o zberateľstvo známok - filateliu. V povedomí širokej verejnosti sa známka spája s pojmom filatelie. Možno prijať názor, že vďaka zberateľstvu sa podoba známky venovalo viac pozornosti ako sa pri vzniku prvých známok dalo predpokladať; vplyv filatelie na známkovú tvorbu je veľký aj keď nie vždy jednoznačne pozitívny. (Napríklad tým, že niekedy uprednostňuje raritu - teda aj tlačiarenský nepodarok nad kvalitnou reprodukciou a tiež aj, že v záujme vytvárania tematických a motívových zbierok zvyčajne preferuje uplatnenie realisticky a veristicky podaných zobrazení pred kreatívnym prístupom.) Filatelia sa v konečnom dôsledku pričnila nielen o uchovanie prvých známok, ale aj o zmapovanie vývoja známky.

Výtvarná teória o známke je doposiaľ veľmi skromne rozpracovaná. Český historik umenia Václav Vilém Štech, jeden z mála teoretikov, ktorí sa venovali ucelenejšie problematike známkovej tvorby, formuloval v prvej polovici 20. storočia požiadavky na tvorbu známky. Podľa neho: „Jemnosť tvorby známky si vyžaduje svojský prístup, drobnokresbu a rovnomernosť. Písmo a kresbová časť majú byť jednotné a proporčne vyvážené tak, aby tvorili harmonický celok. Jednota závisí na úmernosti všetkých detailov, na dôslednosti s akou sú plastické prvky znázornené na ploche a či plasticnosť zodpovedá rozmeru malého listu a nerozrušuje ho. Arabeska povrchu trpí, ak je do formátu vtláčených príliš veľa podrobností neúmerných formátu malého listu.“ Ďalej neodporúča používať veľmi tenké ani veľmi výrazné línie, ktoré, podľa neho, na malom formáte strácajú pôsobivosť. Malý formát známky sa nepotrebuje prejavovať na diaľku ako plagát. Ďalej odporúča, aby známka pri použití symbolov a jednoznačne dešifrovateľných znakov neklesla na úroveň etikety.

Antónia Paulinyová

Rakúska celina v Ružomberku 1919

V závere môjho článku o použití rakúskej celiny v Ružomberku vo februári 1919 (Zberateľ 4/2005) som sa pokúsil zdôvodniť pohnútky odosielateľa – českého úradníka –, ktoré ho viedli k tomu, aby použil rakúsky lístok. Za najpravdepodobnejšiu príčinu som považoval prechodný nedostatok známok – uhorské už a československé ešte neboli k dispozícii. Samozrejme, išlo o rýdzo špekulatívnu domnienku, síce veľmi pravdepodobnú, avšak neoverenú a popravde povedané po 85 rokoch aj ťažko overiteľnú. Ako to už niekedy býva, schválnosť a náhoda chcela, že tesne po odovzdaní rukopisu príspevku redakcii a uzávierke čísla sa mi dostal do rúk doklad, ktorý moju domnienku priam rukolapne potvrdzuje. Ide o obyčajnú pohľadnicu, datovanú a opečiatkovanú ružomberskou poštou 9. 2. 1919, adresovanú do Liptovskej Teplej (obr. 1). Nie je na nej známka a nenájdeme na nej žiadne (ani rukopisné) poznámky, ktoré by potvrdzovali jej vyplatenie v hotovosti alebo vyrubenie doplatného. Zaujal ma však text na hornom okraji, písaný odosielateľom v maďarčine, písaný odosielateľom v maďarčine, ktorý v preklade znie: „Odpusť, že posielam bez známky, ale hľadala som ich ráno a nedali sa nikde kúpiť, ani na stanici.“ Výrečnejší dôkaz absolútneho nedostatku známok v Ružomberku už v prvej dekáde februára 1919 si nemožno ani predstaviť. Pokiaľ ide o zmienku o stanici, zrejme sa tam bežne predávali známky v miestnej trafike, ktorá iste bývala dobre zásob-

bená s ohľadom na značnú frekvenciu cestujúcich.

Na môj článok zareagoval dr. Šablatura, ktorý predložil dva podobné rakúske poštové lístky, použité 6. januára 1919 v Malackách (obr. 2). Ako vyplýva z textu, písal ich príslušník čs. vojska (štábná rota 3. praporu 34. pluku) zakrátko po presune z Moravy na Slovensko. Zrejme si so sebou priniesol zásobu poštových lístkov

nevediac, aká bude zásobovacia situácia „na Slovači“. Teoreticky je síce možné, že tieto lístky získal na pošte v Malackách, pokiaľ sa však nenájdeme ďalší exemplár z tejto pošty a od iného odosielateľa, ide len o hypotetickú možnosť.

Miroslav Bachratý

Trocha štatistiky

Na jar tohto roka priniesol nemecký filatelistický časopis Michel Rundschau každoročný tabuľkový prehľad známokovej produkcie zemí celého sveta. Týka sa roka 2003, zrejme získať a spracovať údaje 270 vydavateľských zemí nejaký čas trvá. V tabuľke sú zeme nielen známe, ale aj zeme pre nás exotické, odkiaľ získavať údaje môže byť časovo náročné.

Tabuľka začína ostrovom Sv. Vincent, kde počet vydaných známok vrátane hárčiekov dosiahol číslo 251. Prehľad končí zoznamom 24 zemí, ktoré v roku 2003 nevydali žiadnu známku. Sú to väčšinou ostrovné zeme juhovýchodnej Ázie a africké krajiny. Z celkového počtu 270 známkových krajín 26 zemí vydalo v roku 2003 viac ako 100 známok.

Slovenská republika s 28 vydanými známkami je na 148. mieste, spolu s ďalšími 11 štátmi, ktoré vydali rovnaký počet známok. Z Európy sú to Litva, Estónsko, Bosna-Hercegovina, z arabských krajín Sýria a Jemen, z Afriky Zimbabwe.

Česká republika s 38 známkami je na 109. mieste, Poľsko so 75 známkami je 47. Ukrajina s počtom 72 známok je v tabuľke 51., Nemecko so 64 známkami je

na 65. mieste. Maďarsko s počtom 52 známok je na 79. mieste, Rakúsko vydalo 50 známok a je 80.

Spojené štáty vydaním 123 známok sa umiestnili pomerne vysoko – sú na 18. mieste. Za nimi je Veľká Británia so 113 známkami, nasleduje dvadsiate Holandsko so 108 známkami.

Švajčiarsko so 45 kusmi susedí v tomto prehľade s Vatikánom (44 známok), z čoho vzišlo 94. a 95. miesto. Kedysi obľúbené Spojené národy sú v spoločnosti krajín s triezvejšou emisnou činnosťou, keď poštová správa v New Yorku vydala 27 známok, vo Viedni ich bolo len 20 a v Ženeve 18.

Z pohľadu hodnotového vyjadrenia samozrejme vedie Sv. Vincent, bývalý člen Britského spoločenstva, ktorého 251 známok má nominálnu hodnotu 188 \$ a katalógová hodnota je 2 281 \$. Známkový predstávajú významný vývozný artikel, pretože podľa počtu obyvateľov a poštovej prevádzky taký veľký počet vydaných známok nie je potrebný. Najvyššie zhodnotenie oproti nominálnej hodnote, vyjadrené katalógovým záznamom, majú tiež Kongo, Čad, Guinea, Nový Zéland a pod. Teda zeme, ktoré sú od nás značne vzdialené a pravdepodobne sa ich známky zbierajú pre zaujímavé námety. Generálne určite nie.

Karel Holoubek

Najkrajšia slovenská poštová známka a príležitostná pečiatka roka 2005

Zväz slovenských filatelistov a Slovenská pošta, a. s., v spolupráci so Spravodajcom ZSF a redakciami časopisov Zberateľ, Filatelie a Poštové zvesti vyhlasujú 13. ročník verejnej Ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku a najkrajšiu príležitostnú pečiatku vydanú v roku 2005.

Zámernom ankety je spoznať ohlas filatelistickej verejnosti doma aj v zahraničí na súčasnú známkovú tvorbu a zároveň získať podnety a námety na nové slovenské poštové známky.

Účastníci ankety majú odpovedať aspoň na jednu z troch anketových otázok

1. Ktorú slovenskú poštovú známku vydanú v roku 2005 považujete za najkrajšiu?
2. Ktorú príležitostnú poštovú pečiatku používanú v roku 2005 považujete za najlepšiu?
3. Ktorý námet navrhujete spracovať na slovenských poštových známkach v budúcich rokoch?

Na každú otázku uveďte iba jednu odpoveď. Vaše vyjadrenie posielajte na poštovom lístku s uvedením vlastnej čitateľnej adresy a podpisu na adresu:

Zväz slovenských filatelistov, Radlinského 9, 812 11 Bratislava 1, s heslom

ANKETA 2005,

najneskôr do 31. marca 2006.

V odpovedi uveďte názov emisie a nominálnu hodnotu známky, poradové číslo pečiatky, prípadne dátum a poštu, kde sa pečiatka používala.

Každý účastník ankety, ktorý odpovie minimálne na jednu z uvedených otázok dostane od Slovenskej pošty, a. s., poštový lístok s prílohou najkrajšej známky r. 2005 a bude zaradený do zberovania o vecne ceny.

Vydané známky a používané poštové pečiatky boli priebežne reprodukované v časopise Zberateľ a možno ich nájsť aj na internetovej stránke www.pofis.sk

Slovenské bankovky a mince v rokoch 1993 – 2005

Vladimír Bušša

Problematika súčasných slovenských platidiel zahŕňa viacero okruhov problémov. Prvý predstavuje vznik centrálnej banky na Slovensku, prípravu dočasných kolkovaných platidiel a rozdelenie československej meny na českú a slovenskú menu. Druhým okruhom je príprava definitívnych slovenských bankoviek, tretím príprava obehových mincí, štvrtým emisia slovenských pamätných mincí a piatym problematika riadenia peňažného obehu na Slovensku. Podrobná analýza všetkých spomenutých okruhov by vyžadovala rozsiahlu knižnú publikáciu. V rozsahovo obmedzenom príspevku však možno spomenúť len niektoré údaje a skutočnosti.

Dňa 1. januára 1993 spolu so vznikom samostatnej Slovenskej republiky vznikla na základe zákona č. 566/1992 Zb. Národná banka Slovenska (NBS) ako centrálna banka Slovenskej republiky. Zákon o NBS bol neskôr viackrát doplnený a pozmenený. Základným cieľom Národnej banky Slovenska v súčasnosti je udržiavanie cenovej stability. Na dosiahnutie tohto cieľa Národná banka Slovenska určuje menovú politiku, vydáva bankovky a mince, koordinuje a zabezpečuje hotovostný peňažný obeh, platobný styk, ako aj spracovanie dát platobného styku a stará sa o jeho plynulosť a hospodárnosť. Vykonáva dohľad nad bezpečným fungovaním bankového systému a nad vykonávaním bankových činností a zároveň vykonáva aj ďalšie činnosti podľa zákona o NBS a ďalších predpisov.

Príprava a vydávanie bankoviek a mincí je jednou zo základných úloh Národnej banky Slovenska, ktorá má podľa zákona o NBS v Slovenskej republike výhradné právo vydávať bankovky a mince, ako aj pamätné bankovky alebo mince, ktoré sú zákonnými peniazmi v ich nominálnej hodnote, uvedenej v slovenských korunách alebo halieroch, ako aj obchodné mince, ktoré nie sú zákonnými platidlami a na ktorých sa neuvádza nominálna hodnota v slovenských korunách alebo v halieroch.

Samostatná mena je nesporne jedným z najdôležitejších atribútov nezávislého zvrchovaného štátu. Peňažnou jednotkou v Slovenskej republike je od 8. februára 1993, keď sa v iniciatívy českej strany skončila platnosť zmluvy o menovej únii s Českou republikou, slovenská koruna, v skratke „Sk“, ktorá sa delí na 100 halierov. Na základe tejto zmluvy obiehali v oboch republikách od 1. januára 1993 do 7. februára 1993 ako zákonné platidlá bankovky a mince vydané Štátnou bankou československou a spoločnou menou bola

nadalej československá koruna, ktorá pozostávala zo 100 halierov.

V priebehu 3. štvrtroka 1992 pri príprave možného oddelenia mien dvoch nových štátov sa spočiatku uvažovalo o dvoch časových horizontoch – 1. januári 1993, čo bol dátum vzniku oboch samostatných štátov, a 30. júni 1993, čo bol uvažovaný dátum skončenia prvej fázy menovej únie, v ktorej mali platiť v oboch nových republikách dovtedajšie federálne bankovky a mince.

Časom začalo byť v oboch častiach federácie zrejme, že ani 30. jún 1993, ako termín pre postupné priame nahradenie federálnych bankoviek a mincí definitívnymi českými a slovenskými nie je reálny, pretože ešte nebude k dispozícii dostatočné množstvo nových bankoviek a mincí. Za reálnejší sa preto začal považovať až 31. august 1993.

Na oddelenie národných mien 1. 1. 1993 alebo v skoršom termíne ako 30. 6. 1993 (alebo 31. 8. 1993) bolo tiež nutné uvažovať s mimoriadnymi technickými opatreniami na odlišenie bankoviek dvoch samostatných národných emisných bánk, od obiehajúcich federálnych bankoviek. Uvažovalo sa napríklad o kolkovaní, pretláčaní alebo pečiatkovaní bankoviek, prípadne o iných spôsoboch ich označenia. Ďalšou možnosťou bolo vytlačenie jednoduchých dočasných platidiel. Táto možnosť však bola už v zárodku zamietnutá, pretože nezabezpečovala dostatočnú úroveň ich ochrany proti falšovaniu. Ďalej sa preto rozpracúvali len rôzne varianty označovania existujúcich federálnych bankoviek.

Následne, v relatívne krátkej dobe 6 až 9 mesiacov po uskutočnení týchto opatrení, bolo potrebné vydať nové vlastné bankovky na nahradenie dodatočne označených federálnych bankoviek. Národná banka Slovenska musela byť pripravená vylúčiť aj riziko odlivu časti bankoviek do Českej republiky. Ich odliv mohol nastať pod vplyvom mohutnej dezinformačnej kampane v masovokomunikačných prostriedkoch, predpovedajúcej katastrofický ekonomický vývoj na Slovensku, spojený po vzniku samostatných národných mien s rýchlym, až trojnásobným znehodnotením slovenskej koruny oproti českej. Túto kampaň organizovali najmä české peňažné ústavy a investičné fondy, ktoré využívali takto vyvolanú vlnu devalvačných očakávaní na Slovensku na zvýšenie úložiek vlastnej likvidity. Organizovaný odliv neokolkovaných bankoviek niektorých nominálnych hodnôt zo Slovenska do Českej republiky by vo väčšom rozsahu

mohol spôsobiť štrukturálne poruchy peňažného obehu na Slovensku. NBS sa preto rozhodla označiť aj bankovky nižších nominálnych hodnôt, a to 20 a 50 korún.

Federálne ústredie ŠBCS nepredpokladalo, že slovenská strana bude schopná primerane reagovať v prípade, ak bude nutné uskutočniť mimoriadne technické opatrenia na oddelenie slovenských bankoviek od federálnej meny. Česká strana preto spočiatku rátala s tým, že budú označené len české bankovky, pričom všetky neoznačené bankovky by sa stali bankovkami Slovenskej republiky. Česká časť Bankovej rady ústredia ŠBCS v Prahe rozhodla preto bez vedomia dvoch slovenských zástupcov v sedemčlennej Bankovej rade o výrobe kolkov pre Českú republiku mimo Bankovej rady. Takéto závažné rozhodnutie malo byť, podľa názoru zástupcov NBS, v záujme koordinácie postupov v oboch republikách, prerokované v Bankovej rade ústredia ŠBCS. Niektorí autori (M. Kollár, Smena z 3. marca 1993) pritom uvádzajú, že objednávka na výrobu 160 miliónov kolkov pre Českú republiku bola výrobcovi, britskej firme Thomas De La Rue, zaslaná už vo februári 1992.

do určitej miery urýchliť a zefektívniť aj prípravu nových platidiel slovenskej meny.

Obe budúce samostatné emisné banky mohli nadviazať na tematické zameranie a technické riešenie plánovaného radu deviatich československých bankoviek, ktoré schválil svojím rozhodnutím predseda ŠBCS 11. decembra 1990. Mohli nadviazať aj na obmedzenú neanonymnú súťaž na návrhy nových československých bankoviek, vyhlásenú začiatkom roka 1991, ktorej sa na základe návrhu Slovenskej výtvarnej únie zúčastnili aj dvaja slovenskí autori – Jozef Bubák z Bratislavy a Róbert Brun zo Žiliny.

Východiskom na stanovenie technických parametrov nových mincí oboch samostatných štátov bola pripravovaná nová sústava československých mincí schválená 25. novembra 1991. Pozostávala z deviatich denominácií od 10-haliernika po 50-korunák. V januári až máji 1992 prebehla súťaž na výtvarné návrhy mincí a víťazné návrhy boli odovzdané Kremnickej mincovni. Ďalšie práce však už federálne ústredie ŠBCS pozastavilo. Plánovaná príprava československých peňazí sa

Táto firma kolky vytlačila vo svojom, od Európy značne vzdialenom závode v juhoamerickej Kolumbii. Kolky pritom niesli žiadne označenie krajiny, ich tlač bola financovaná zo štátneho rozpočtu Českej republiky, objednávateľom bolo české ministerstvo financií a do ŠBCS boli dodané za prísneho utajenia, a to nielen pred verejnosťou.

Návrh postupu pri príprave definitívnych platidiel samostatnej meny nových štátov v oboch častiach bývalej federácie vychádzal čiastočne z opatrení, ktoré peňažný odbor federálneho ústredia ŠBCS v Prahe uskutočnil v rokoch 1990-1992, keď sa pripravovala plánovaná, no pre rozdelenie federácie už nerealizovaná, nová séria federálnych bankoviek a mincí. To umožnilo

v Prahe postupne zmeniť na technickú prípravu menovej odluky českej meny od federálnej meny.

Peňažný odbor federálneho ústredia ŠBCS v Prahe pripravil aj druhý variant technických parametrov sústavy obehových mincí, ktorý potom ponúkol peňažnému odboru ústredia ŠBCS pre Slovenskú republiku v Bratislave ako návrh sústavy slovenských mincí. Peňažný odbor ústredia ŠBCS pre Slovenskú republiku tento návrh odmietol ako nevhodný a požiadal vedenie Kremnickej mincovne o spracovanie niekoľkých nových variantov. Základnými požiadavkami bolo pritom odľahčenie celého radu mincí zmenšením ich hrúbky, zlepšenie rozlíšiteľnosti jednotlivých mincí zväčšením veľkostných rozdielov medzi jednotlivými nominálmi hodnotami, ako aj

lepšie farebné rozlíšenie mincí pri zachovaní existujúcej farebnosti federálnych mincí. Pozornosť bola venovaná aj rozdielnemu riešeniu hrany mincí, ktoré malo uľahčiť rozlíšenie mincí aj nevidomým a slabozrakým.

Požiadavka zefektívnenia prostriedkov vynaložených na výrobu nových mincí pri maximalizácii ich životnosti, viedla banku k rozhodnutiu použiť na razbu korunových nominálov zahraničné, galvanicky pokované ocelové materiály odolné proti oteru. Na 2- a 5-korunák sú použité platničky z nízkouhlíkovej ocele (max. 0,12 % uhlíka) pokovanej čistým, min. 99% niklom (Nickel-Bonded-Steel, skratka N-B-S) a na 1-korunák platničky z ocele pokovanej bronzovou zliatinou 87,5 % medi a 12,5 % cínu (Aureate-Bonded-Steel, skratka A-B-S). V obehu si tieto materiály zachovávajú striebornú, resp. jemne zlatú farbu. Na razbu haliarových mincí boli najvýhodnejšie hliníkové zliatiny. 10- a 50-halierniky sú zo zliatiny 98 % hliníka a 2 % horčíka, 20-halierniky zo zliatiny 96 % hliníka a 4 % horčíka. V prípade 50-haliernika

Pretože dodacie lehoty ocelových materiálov z kanadskej firmy Sherritt Gordon Limited dosahovali až polroka, banka súhlasila s návrhom mincovne skrátiť prípravu razby desaťkorunákov použitím klasickej zliatiny hliníkového bronzu, a to aj napriek vyšším výrobným nákladom.

V novembri 1992 pracovníci peňažného odboru ústredia ŠBČS pre Slovenskú republiku v Bratislave spracovali bankovo-technickú špecifikáciu a súťažné podmienky aj na výber firiem na tlač kolkov na označenie československých bankoviek a neskôr aj na tlač slovenských bankoviek. Na základe predložených ponúk vybrali osem firiem, ktoré boli vyzvané na spracovanie súťažných návrhov. Išlo o firmy Thomas De La Rue and Company Limited, Basingstoke, Veľká Británia; Harrison and Sons, Limited, High Wycombe, Veľká Británia; Canadian Bank Note Company, Limited, Ottawa, Kanada; BA Banknote Ottawa, Kanada; Fabrica Nacional de Moneda y Timbre, Madrid, Španielsko; Francois Char-

vzor 1993 sa však neskôr ukázalo, že na zlepšenie jeho rozlíšiteľnosti od 2-korunáka je vhodné zmeniť materiál, veľkosť a farebnosť mince, ako aj riešenie jej hrany. Od roku 1996 sa preto 50-halierniky razia z ocelových platničiek galvanicky pokovaných čistou medou (min. 99 % medi).

Peňažný odbor ústredia ŠBČS pre Slovenskú republiku vymedzil ako rámec výtvarného riešenia série návrhov nových slovenských mincí dva tematické okruhy – prírodu a históriu Slovenska. Na základe požiadavky vedenia Mincovne Kremnica predložili kreslené návrhy štyria pracovníci umeleckého ateliéru mincovne Mária Poldaufová, Milan Kozuch, Štefan Novotný a Drahomír Zobek. Na základe ich vyhodnotenia poverila banka výtvarným riešením celého súboru siedmich slovenských obetových mincí vtedajšieho vedúceho výtvarného ateliéru kremnickej mincovne Drahomíra Zobeka.

les Oberthur, Rennes, Francúzsko; United States Banknote International, New York, USA a Calcografia e Cartevalori Spa, Milano, Taliansko. Posledné dve firmy však v stanovenej dobe nepredložili svoje návrhy. Firma Harrison and Sons, obidve kanadské a španielske tlačiarene predložili aj cenové ponuky na tlač kolkov. Tlačiarne boli vybrané podľa viacerých kritérií. Predovšetkým išlo o časové zvládnutie úlohy, technické riešenie bankoviek (najmä ich ochranu proti falšovaniu) a minimalizovanie nákladov na tlač a dopravu do Bratislavy, vrátane poisťovania rizík.

Na základe vyhodnotenia súťažných návrhov uvedených štyroch tlačiarň na tlač kolkov na označovanie federálnych bankoviek a šiestich firiem, ktoré sa zúčastnili súťaže na tlač bankoviek, pripravil peňažný odbor ústredia ŠBČS pre SR v Bratislave návrh rozhodnutia. Pretože v tom čase ešte neexistovala na Slovensku

samostatná centrálna banka, ktorá by mala príslušné kompetencie a rozhodovaciu právomoc, všetky zásadné koncepcie a materiály boli ako dôverné alebo prísne dôverne prerokované a schválené v Predsedníctve vlády SR. Rozhodnutie o výbere firmy Canadian Bank Note v Ottawe na tlač koliek bolo podpísané 3.12.1992 a zmluva medzi touto tlačiarňou a MF SR bola uzavretá 7.12.1992. To umožnilo v priebehu decembra rýchlu prípravu tlače samolepiacich koliek vytlačených technikami tlače z hĺbky a tlače z plochy.

Prvé kolky na kolkovanie bankoviek dvoch najvyšších nominálnych hodnôt, 1000-korunáčok v počte 4,9 miliónov kusov a 500-korunáčok v počte 6 miliónov kusov dodali do budovy ústredia v Bratislave 28. decembra 1992. Ďalšie kolky na bankovky týchto i ostatných nominálnych hodnôt dodali v januári 1993.

S kolkovaním federálnych bankoviek zo zásob ŠBCS sa v českej časti federácie začalo za prísneho utajenia už v decembri 1992. Po prijatí rozhodnutia ČNB o kolkovaní federálnych bankoviek aj v ďalších peňažných ústavoch sa o kolkovaní z českých masovokomunikačných prostriedkov dozvedela začiatkom januára 1993 aj slovenská strana. Keď tieto správy 8. januára 1993 potvrdila aj Česká národná banka, začalo sa kolkovanie federálnych bankoviek 13. januára 1993 aj na Slovensku. Množstvo okolkovaných bankoviek v prvých dňoch kolkovania bolo relatívne nízke. Hranica 10 miliárd korún v hodnotovom vyjadrení, teda približne 2000 korún na obyvateľa, bola prekročená až 25. januára 1993. O päť dní neskôr to však už bolo 20 miliárd korún a ku dňu menovej odluky viac ako 27 miliárd.

Viceguvernér poverený riadením NBS, stanovil komisiu na operatívne riadenie výmeny bankoviek na území SR. Pozostávala z riadiacich pracovníkov Národnej banky Slovenska, Všeobecnej úverovej banky, Slovenskej štátnej sporiteľne, Slovenskej pošty a Prezídia policajného zboru. Táto komisia vedená riaditeľom peňažného odboru NBS riadila výmenu bankoviek na celom Slovensku prostredníctvom okresných komisií.

(dokončenie v budúcom čísle)

POPRADFILA 2006 Prípravy finišujú

Popradskí filatelisti pripravujú na február 2006 premiérovú filatelistickú výstavu POPRADFILA 2006. Bude to prvá súťažná filatelistická výstava v Poprade za 80-ročnej existencie organizovanej filatelie v tomto meste. Záštitu nad ňou prevzal primátor mesta a poslanec NR SR Anton Danko. Výstava sa uskutoční v priestoroch Tatranskej galérie na Alžbetinej ulici. Pre návštevníkov bude prístupná pomerne dlhý čas, od 24. februára do 18. marca 2006.

V predvečer výstavy 17. 2. 2006 bude vydaná poštová známka „Poprad“ s nominálnou hodnotou 23 Sk, prvá známka znázorňujúca naše mesto. Bude to výplatná známka, a to aj napriek tomu, že bude vydaná pri príležitosti 750. výročia prvej písomnej zmienky o meste. Na inauguráciu známky bude pripravená príležitostná poštová pečiatka, pamätný list, prítlačie na obálkach a lístkoch, Carte maximum a ďalšie materiály.

Počas výstavy sa stretnú aj odborné komisie ZSF, 11. marca to bude námetová komisia. 18. marca sa uskutoční celoslovenská Podtatranská filatelistická burza. V múzeu bude súčasne inštalovaná výstava z tvorby grafika Jozefa Kupku, ktorý sa autorsky podieľal na návrhoch príležitostných poštových pečiatok, kašetu (obr.), pamätných listov a prítlačí.

Týždeň pred uzávierkou prihlášok organizátori eviujú už vyše 30 záujemcov – vystavovateľov. Exponáty majú zastúpenie v ôsmich výstavných triedach, polovica z nich je premiérová. Vlastne to je aj účel výstavy, umožniť prvovystavovateľom vstup na filatelistickú scénu. Určite sa máme na čo tešiť. Srdečne aj vás pozývame, nielen na návštevu Tatier.

Josef Rančák

FIRMA ZBERATEĽ®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

COLLECTIONER s.r.o.

MURGAŠOVA 3, KOŠICE 040 01

e-mail: collectioner@iol.sk

NÁKUP-PREDAJ: mince, bankovky, medaily,
vyznamenania, pohľadnice a iný zberateľský materiál.

24 hodín denne - jednoducho, pohodlne a bezpečne.
Zároveň bezplatne, diskrétno, poradíme a zhodnotíme
vaše zbierky.

www.zlatemince.sk

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítláče, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympij-
ské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg

Filatelie - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,

0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk

Po - Pia: 10.00 - 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie jedenásteho kola nasvedčuje, že koniec štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa sa nezadržateľne blíži. Nič sa však nemení na prvej pozícii, keď víťazstvo si opäť odnáša Š. J. Piško už svojím predposledným 23. pokračovaním seriálu „Malej školy filatelie“. Na druhé miesto sa prebojoval V. Kučera so štvrtou časťou seriálu o známkach Nového Zélandu, len o bod pred príspevok dr. Šabláturu o jeho začiatkoch zbierania známok. Štvrté miesto patrí numizmatike a príspevku úspešných autorov, E. Minarovičovej a A. Fialu o architektonických dominatoch Bratislavy na medailách. Piatu priečku tentokrát získala Galéria majstrov známkovej tvorby, v ktorej sa predstavila K. Ševellová. Prvú šesticu uzatvára J. Karovič príspevkom o železničnom zberateľstve.

Z vyhodnotenia vyplynula aj ďalšia skutočnosť, keď prvých šesť príspevkov získalo až 82 % všetkých vašich hlasov. Príspevky na ďalších miestach získali ul len jeden až šesť hlasov. Tentokrát bodovalo spolu 13 príspevkov (v predchádzajúcom kole 14). Na prvú otázku správne odpovedali všetci 42 súťažiaci. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 40 súťažiacich. Fragment správne identifikovali všetci súťažiaci, najšť ďalšiu známku autora robilo problém dvom súťažiacim.

■ Vyhodnotenie 11. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 42 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 7 Kčs, Poč. č. 3019 z emisie Krásky našej vlasti vydané 22.7.1992. Ide o súsošie sv. Martina, ktorého autorom je sochár G. R. Donner.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte, na ktorej slovenskej poštovej známke alebo inom filatelistickom materiáli je vyobrazený objekt, v ktorom sa nachádza umelecké dielo zobrazené na čs. známke v prvej otázke“ mala byť: Výtvarný návrh na známku vypracoval M. Činovský, súsošie sv. Martina je v Dóme sv. Martina v Bratislave, ktorý je vyobrazený napr. na aerograme CAE 2 (1998), na známke č. 140 k 5. výročiu SR, na CDV 32 Dominanty Bratislavy a CDV 78 Doprava na Dunaji. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 40 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v novembrovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich opäť víťazstvo prisúdili **Š. J. Piškovi** za **Malú školu filatelie**

(23) – Venujeme sa zbierke (32 hlasov). Druhú priečku s počtom hlasov 22 získal **V. Kučera** so štvrtou časťou seriálu **Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu**. **S. Šablátura** zabodoval na treťom mieste, keď za príspevok **Spomienky na začiatky** získal 21 hlasov. **E. Minarovičová** a **A. Fiala** sa s príspevkom **Architektonické dominanty Bratislavy na medailách** so 17 hlasmi získali štvrté miesto, **A. Paulinyová** za galériu majstrov známkovej tvorby, v ktorej predstavila tvorbu **K. Ševellovej** obsadila so 16 hlasmi piate miesto, **Jozef Karovič** za príspevok **Železničné zberateľstvo** nazbieral 13 hlasov a získal šieste miesto. Na siedmom mieste sa so šiestimi hlasmi umiestnili dva príspevky, **Karel Holoubek** s jeho výpliatnými samolepkami **Niečo nové?** a **V. Priputen** s článkom **Príležitostné ruské R- a V- nálepky**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším piatim príspevkom.

Výhercami 11. kola IV. ročníka súťaže sú **Anton Puvák** z **Tvrdošína** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **František Sopko, Sabinov** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový). Srdečne blahoželáme!

■ 1. - januárové KOLO SÚŤAŽE

Do 1. kola 5. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Kde sa nachádza originál tohto umeleckého diela a na ktorej slovenskej známke je vyobrazený objekt, v ktorom je toto dielo umiestnené.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v januárovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **27. januára 2006**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

Dóm sv. Martina v Bratislave (na aerograme CAE 2), v ktorom je súsošie sv. Martina od rakúskeho sochára G. R. Donnera, ktorý svoje vrcholné diela vytvoril v 20. a 30. rokoch 18. stor. práve v Bratislave.

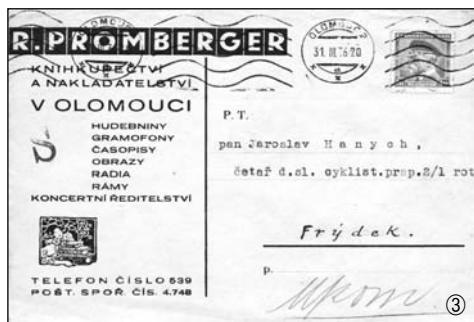
R. Promberger, vydavateľ pohľadníc.

Občas sa to stáva. Otvoríte nejakú škatulu s poštovými celistvostami (možno doma, možno na burze) a len tak, bez konkrétneho cieľa, sa v nej prehŕňate s tým, že možno tam opäť niečo objavíte. Ktovie? A stalo sa. Meno Rudolfa (Romualda) Prombergera

mám zafixovaného ako vydavateľa pohľadníc. Okrem Olomoucka vydával aj série pohľadníc s ľudovými krojmi krajín Rakúsko-Uhorska. Vydal tiež 12 kusovú sériu krojov z Piešťan. Citujem text z adresnej strany jednej z nich (obr. 1): "Rakousko-Uherské typy lidové, serie XX. Slováci v Píšťanech (Uhry). Č. 1 Do kostela". Zvislý text na ľavej strane: „Nákladem R. Prombergera v Olomouci“. Obrazy, ktoré tvorili predlohu k pohľadniciam sú signované S. K. Janovský 910. Teda ešte v období monar-

chie. V škatuli však neboli pohľadnice, tie sú v zbierke, ale dve poštové celistvosti. Tie dokumentujú uvedeného nakladateľa. Poštový lístok (obr. 2) kníhkupeca a nakladateľa bol poslaný ako objednávka do Hradca Králové. Vyfrankovaný je 3 halierovou rakúskou známku ako tlačivo. Dátum odoslania z Olomouca je 31. I. 1917, teda v čase I. svetovej vojny. Aj keď bola zásielka vnútroštátna, bola podrobená cenzúre. Na lístku je natlačená aj signeta, v dnešnom ponímaní logo firmy. Ďalšou obálkou je identifikačná celistvosť perfinu č. P 27, s monogramom PR (katalóg V. Maxa). Obálka je na obrázku č. 3 a monogram perfinu na dvoch známkach je na obr. 4.

Prítláč na obálke, poštou prepravenej v roku 1936 s rovnakou signetou, prezentuje širšiu činnosť fy R. Promberger a jej pretrvávajúce aj počas I. ČSR. Ona však pretrvala aj protektorát Čechy a Moravu a pracovala až do roku 1948. Je to dokumentované perfinmi na poštových známkach I. ČSR, protektorátu a na známkach II. Československa. Dlhodobé používanie perfinovaciego strojčeka vidno aj na postupnom vylomení perforačných ihliel v monograme. Celistvosť je zaujímavá aj z poštovohistorického pohľadu. Adresátom je vojak cyklistického praporu. Práve to mohlo byť príčinou cenzúrnej prehliadky doloženej gumovou pečiatkou s písmenom S a šífrou, či podpisom cenzora vpravo dolu. Bola sice mierová doba, ale nemecká vojnová mašinéria už naháňala strach.

Ešte raz sa však vrátim k vydavateľovi a nakladateľovi pohľadníc R. Prombergerovi. V závere 19. storočia vydal tiež dve série pohľadníc s námetom jedlých a jedovatých húb. Spolu ich bolo 32.

Čo povedať na záver? Z nálezu oboch obálok som sa potešil aj ako filatelistu aj ako filokartistu. Veď predsa to má veľa spoločného! A celkom na záver: Doma niekedy nájde zberateľ viac ako na burze či v obchode. Vedomosti zhodnocujú to, čo sme dávnejšie, možno ani nevieme prečo, kúpili.

Alex Urminský

Ešte raz výstava Poľsko – Slovensko

V MIĘDZYNARODOWA POLSKO-SŁOWACKA WYSTAWA FILATELISTYCZNA „KRAKÓW 2005”

V dňoch 11. až 15. októbra 2005 sa v rámci Dní Slovenska v Krakove uskutočnila aj 5. medzinárodná filatelistická výstava Poľsko – Slovensko.

Mgr. Jan Malik, predseda Malopolského oblastného výboru PZF, nám okrem pozdravu z výstavy (Zberateľ 12/2005), následne poslal aj výstavný katalóg s prílohami, ktorý obsahuje príspevky viažuce sa k našej známokovej tvorbe a k Slovensku.

Autorom dvoch príspevkov je M. Bachratý (bol aj členom výstavnej poroty), ktorý pribli-

žuje osobnosť a tvorbu Františka Horiáka v súvislosti s udelením Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003 známke s jeho prepisom obrazu Ladislava Medňanského Potok za humnami, na brehu. Druhý príspevok je orientovaný na poštovú históriu, keď si filatelisticky všima čiastočnú poľskú okupáciu obcí Skalité a Čierne pri Čadci v rokoch 1938-39. Oba články sú doplnené zaujímavým obrazovým materiálom.

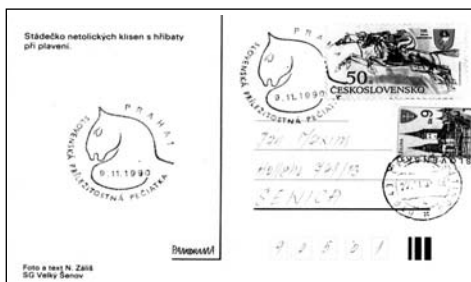
Jan Malik publikuje príspevok o známkach a poštových lístkoch Slovenskej republiky vydaných od roku 1993 a doplnený mnohými reprodukciami. Podrobnejšie si všimame obe emisie obrazových poštových lístkov s názvom Hrad a zámky na Slovensku z rokov 2001 a 2002, keď k reprodukovanej šestnástim našim hradom a zámkom uvádza aj ich históriu.

Katalóg je po grafickej stránke na reprezentačnej úrovni a nás môže pritom tešiť, že jeho obsah pomôže propagovať pozitívnu stránku našej známokovej tvorby. (red.)

Pošta po 15 rokoch!

Zaujímavý doklad poštovej prepravy nám poslal náš čitateľ zo Senice. Ako vo svojom liste uvádza, v roku 1990 poslal do Prahy pohľadnicu na opečiatkovanie známky vydané pri príležitosti 100. výročia Veľkej pardubicej (Pof. 2953). V poštovej schránke ju našiel 24. 11. 2005, teda po pätnástich rokoch, pričom je na nej dolepená výplatná známka Žilina nominálnej hodnoty 9 Sk, ktorá bola vydaná 15. 4. 1997 a je opečiatkovaná dennou pečiatkou s domicilom Čierna nad Tisou s dátumom 22. 11. 05.

Kadiaľ putovala pohľadnica s príležitostnou pečiatkou

od 9. 11. 1990 z Prahy 1, ako sa dostala do Čiernej nad Tisou, kto na ňu dolepil známku s hodnotou platného tarifu, sa však asi už nedozvieme. (red.)

VÝSLEDKOVÁ LISTINA 17. PÍSMONEJ AUKCE FIRMY ZBERATEL

007	500,-	134	550,-	210	250,-	352	1400,-	349	230,-	517	1650,-	628	300,-	763	320,-
008	270,-	135	250,-	211	1200,-	353	1600,-	350	280,-	518	1200,-	644	350,-	765	1300,-
009	320,-	137	400,-	212	270,-	354	400,-	352	350,-	519	2500,-	649	110,-	766	260,-
010	2800,-	138	550,-	214	700,-	355	280,-	354	700,-	522	1850,-	652	120,-	767	320,-
012	2500,-	139	300,-	216	300,-	357	240,-	356	320,-	525	320,-	658	250,-	768	220,-
015	350,-	141	3800,-	217	220,-	359	230,-	358	10000,-	528	300,-	659	600,-	771	1800,-
016	1300,-	143	1500,-	218	500,-	360	260,-	359	160,-	534	160,-	663	550,-	772	1700,-
017	290,-	144	100,-	219	900,-	361	300,-	364	650,-	537	500,-	666	300,-	773	300,-
018	1200,-	145	550,-	220	480,-	362	170,-	367	300,-	538	400,-	667	800,-	774	200,-
025	300,-	146	600,-	221	800,-	285	420,-	371	220,-	541	240,-	668	200,-	775	250,-
026	2400,-	150	400,-	222	3100,-	286	400,-	372	550,-	542	300,-	669	320,-	776	320,-
034	250,-	151	750,-	224	120,-	288	200,-	374	1600,-	543	470,-	675	440,-	777	850,-
035	110,-	152	550,-	225	120,-	289	350,-	377	240,-	545	950,-	685	340,-	778	1200,-
037	2200,-	153	300,-	226	220,-	291	280,-	378	200,-	546	1450,-	692	380,-	781	1100,-
038	750,-	154	1600,-	227	2000,-	292	300,-	380	250,-	552	170,-	693	250,-	783	1700,-
039	550,-	155	700,-	228	15500,-	293	320,-	381	700,-	553	3600,-	694	190,-	784	300,-
040	1600,-	156	420,-	229	1900,-	295	650,-	382	250,-	554	200,-	695	550,-	785	2000,-
041	400,-	157	160,-	230	2400,-	296	300,-	383	300,-	555	350,-	696	650,-	788	1900,-
042	480,-	158	1100,-	232	3800,-	298	220,-	385	330,-	557	10500,-	697	850,-	792	200,-
043	270,-	159	5800,-	233	800,-	299	1700,-	386	250,-	558	6000,-	698	800,-	794	550,-
044	500,-	160	2000,-	234	950,-	300	240,-	387	250,-	559	450,-	699	800,-	800	2700,-
045	180,-	163	2100,-	235	1000,-	301	350,-	388	250,-	560	1500,-	700	750,-	802	1400,-
046	220,-	164	2800,-	236	3200,-	302	340,-	391	320,-	562	4300,-	701	750,-	803	1600,-
048	800,-	165	5000,-	237	240,-	303	630,-	392	250,-	563	1200,-	702	420,-	804	2000,-
056	220,-	166	950,-	238	320,-	305	850,-	393	280,-	564	230,-	703	80,-	805	1300,-
050	440,-	168	2400,-	239	270,-	306	410,-	394	270,-	565	500,-	704	180,-	806	420,-
052	550,-	169	900,-	241	240,-	307	3700,-	395	350,-	566	800,-	705	170,-	811	600,-
053	300,-	170	2600,-	242	300,-	308	650,-	396	250,-	567	170,-	706	220,-	821	20000,-
054	300,-	171	8300,-	243	300,-	309	300,-	397	4400,-	568	200,-	709	130,-	823	7800,-
060	1000,-	172	1800,-	245	600,-	312	220,-	399	250,-	569	170,-	711	21500,-	827	1800,-
064	1200,-	173	120,-	246	300,-	313	440,-	400	320,-	570	320,-	712	1500,-	834	1100,-
065	550,-	174	220,-	247	300,-	314	380,-	401	250,-	573	220,-	713	1300,-	835	390,-
067	250,-	175	5200,-	248	300,-	315	280,-	403	250,-	574	260,-	714	1500,-	837	1700,-
068	1700,-	177	36000,-	249	300,-	316	440,-	404	270,-	575	480,-	716	1500,-	838	4300,-
069	380,-	178	3600,-	251	15000,-	318	280,-	405	420,-	576	170,-	719	1300,-	844	6800,-
072	550,-	179	1800,-	252	200,-	319	700,-	406	250,-	577	200,-	720	1500,-	845	5950,-
075	150,-	180	1900,-	253	1700,-	320	260,-	407	270,-	578	160,-	721	1500,-	848	190,-
076	600,-	182	750,-	255	1300,-	321	830,-	408	250,-	579	160,-	726	2500,-	851	240,-
077	130,-	183	800,-	256	1300,-	322	750,-	410	250,-	580	200,-	727	1500,-	853	250,-
078	940,-	184	850,-	257	1300,-	323	420,-	411	320,-	581	220,-	728	1500,-	859	390,-
079	1000,-	185	3100,-	258	1300,-	324	570,-	417	130,-	582	160,-	729	2500,-	866	250,-
080	200,-	186	3500,-	259	800,-	325	460,-	424	150,-	583	480,-	730	1000,-	887	130,-
081	320,-	187	750,-	260	950,-	326	500,-	428	170,-	584	160,-	731	3000,-	896	100,-
085	230,-	188	2700,-	261	5500,-	327	500,-	429	320,-	585	320,-	733	120,-	897	200,-
087	140,-	191	2300,-	262	2500,-	328	290,-	431	500,-	586	480,-	736	280,-	899	260,-
088	140,-	192	1500,-	263	1400,-	329	800,-	471	160,-	587	950,-	738	550,-	900	240,-
089	320,-	193	420,-	264	460,-	331	350,-	482	170,-	588	440,-	739	3700,-	903	38500,-
091	900,-	194	1000,-	266	1600,-	333	400,-	490	4200,-	589	150,-	740	130,-	906	2400,-
102	250,-	195	9800,-	267	2100,-	334	1800,-	491	700,-	592	180,-	741	300,-	907	2000,-
104	220,-	196	340,-	268	650,-	335	550,-	492	750,-	595	130,-	743	180,-	908	7300,-
115	950,-	197	450,-	269	260,-	336	1800,-	493	750,-	596	440,-	744	650,-	909	7000,-
116	220,-	198	250,-	270	550,-	337	550,-	495	1600,-	597	4400,-	745	220,-	910	9000,-
118	140,-	200	4100,-	271	460,-	338	840,-	498	340,-	599	170,-	746	2800,-	935	1100,-
120	600,-	201	3300,-	272	7500,-	339	190,-	502	200,-	600	220,-	751	400,-	936	120,-
122	180,-	202	220,-	273	19000,-	340	370,-	503	300,-	601	210,-	752	2400,-	937	200,-
123	220,-	203	3900,-	274	15500,-	341	1700,-	504	140,-	603	240,-	754	2600,-	938	500,-
125	650,-	204	1100,-	275	35500,-	343	400,-	505	200,-	608	240,-	755	300,-		
126	550,-	205	270,-	276	4800,-	344	270,-	508	3100,-	613	900,-	757	410,-	544	80,-
127	100,-	206	4400,-	277	750,-	345	220,-	512	1300,-	624	900,-	758	420,-	591	100,-
128	800,-	207	360,-	278	1100,-	346	170,-	514	9000,-	625	220,-	759	380,-	630	300,-
130	320,-	208	1400,-	279	2600,-	347	200,-	515	4400,-	626	240,-	760	2700,-	657	800,-
131	220,-	209	900,-	281	2200,-	348	260,-	516	4100,-	627	2800,-	762	2000,-	747	800,-

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné I Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA I Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17.00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO** nad Váhom - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko I Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIESTANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22, • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA I Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.

■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredu od 15.30 do 17.00 hod. ■ **VRANOV n/Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY I Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➤ 7. január 2006 BRATISLAVA

STRETNUTIE ZBERATELOV mincí, vyznamenaní, pohľadníc, odznakov a telefónnych kariet sa uskutoční v Obvodnom kultúrnom a spoločenskom stredisku Bratislava-Nové mesto, Vajnorská 21 od 8.00 do 12.00. Kontakt: Ivo Fojtík ☎ 031/562 5132. Ďalšie stretnutia 4.3., 6.5., 3.6.2006.

➤ 7. január 2006 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV známok, mincí, bankoviek, telef. kariet, zapalovačov a i. sa uskutoční v Mestskom kultúrnom stredisku v estrádnej sále od 7.00 hod. Ďalšie stretnutia v roku 2006: 1. apríl a 2. september. Objednávky stolov ☎ 0902 213 074

➤ 8. január 2006 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starozitností a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radoli. Ďalšie stretnutia v roku 2006: 5.2., 5.3., 2.4., 7.5., 4.6. aj aukcia. Informácie ☎ 0904 526 563

➤ 5. február 2006 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNU FILATELISTICKÚ BURZU a ďalších zberateľských odborov poriada KF v Banskej Bystrici. Uskutoční sa v Dome slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod. Ďalšie stretnutie 23.4.2006. Kontakt: Ladislav Hólc, SNP 48, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 048/414 1420, 0905 964 471

➤ 12. február 2006 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV V TRENCÍNE sa uskutoční v Kultúrnom centre Dlhé Hony, Ulica 28. októbra 2/1168. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 21. máj.

➤ 26. február 2006 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV rôznych odborov sa uskutoční v Nitre na Párovskej ul. 1 od 7.00 do 12.00 hod. Ďalšie stretnutie 11. júna 2006.

➤ 18. marec 2006 POPRAD

PODTATRANSKÉ FILATELISTICKÉ VÝMENNÉ stretnutie sa uskutoční v sobotu 18. marca od 7.00 do 12.00 hod. v priestoroch SOU stavebného na Okružnej ulici. Víťané sú aj iné zberateľské odbory. Možnosť si objednať aj ubytovanie v mieste konania. Kontakt: Josef Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956.

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filateliov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-001

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z-002

■ **KÚPIM** ★★ nov. zn. č. 9 (1 Ks) s pretačou „Slovenský štát 1939“ vo 4-bl. aj sólo kusy. Ponuku prosím na adresu arch. Martinec Jozef, Šalviová 30, 821 01 Bratislava ☎ 02/ 43 292 294. Z-003

■ **KÚPIM Carte maximum** kat. č. 56, 57, 58 z r. 1995 a kat. č. 96, 97, 98 z r. 1996 Ervo katalóg Slovensko 1993-2002. Jozef Hudáč, Dumbierska 25/2, 949 01 Nitra, ☎ 037/ 733 39 02. Z-004

■ **PREDÁM vysokú frankatúru** (50 Sk) za 50 %, platí stále. R. Kopaj, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, e-mail: kopaj@stonline.sk Z-005

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVINIEK ČR**, 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež novinky Francúzska a všetkých jeho teritórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polan, Svätoplukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-006

■ **PREDÁM albumové listy** Pofis Rakúsko 1945-1958, Československo 1967-68, 74-78, 1980 a 1982. Ďalej cca 100 FDC OSN, prevážne vlnky. Cena dohodou. ☎ 0903 406500, e-mail: urminsky.a@stonline.sk Z-007

■ **PREDÁM Anthológiu protifašistických umelcov** z roku 1936 s originálmi podpisov autorov, o.i. J. Werich, J. Ježek, A. Hoffmeister, atď. ☎ 02/5557 5187 od 10,00 do 20,00 hod. Z-008

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-009

■ **PREDÁM kompletne ročníky ZBERATEĽA 2000** – 2005 alebo vymením za album na známky, alebo za známky. Ponúkám ★★ aj ☉ známky vtáky a ryby – celý svet, ★★ Československo 1945-1992, ceny dohodou. ☎ 0911 260 575 Z-010

■ **PREDÁM zasklené albumové listy SR 1993 a 94** – 180 Sk, 1993 až 1999 – 750, 1993 až 2003 v doskách Schaubek 1300, orig. alb. listy Schaubek len pre TL 1993 až 2003 + krúžkové dosky Schaubek 1200 Sk. Š. Ďuriš, NS 1406, 020 01 Púchov, stefan.duris@comt.sk Z-011

■ **PREDÁM športové známky** (jednotlivo) okrem volejbalu. Marián Haľko, Laborecká 16, 066 01 Humenné, e-mail: ramoklah@post.sk Z-012

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail:ohaj@post.sk Z-013

■ **PREDÁM a podľa vašich potrieb** doplním zbierku známok Slovensko; ponúkam široké spektrum doskových chýb známok Slovensko. Zn: Len ☉. Karol Závodský, Lipová 1, 051 01 Rajec Z-014

■ **KÚPIM alebo na 14 si požičiam** na študijné účely celé hárky alebo väčšie bloky známok SLOVENSKO 1939-45: 20h Hlinka bez DZ (kat.č.27), a 1 Ks Hlinka bez DZ a s DZ A2, A3, A4 (kat.č. 30xA a 30YA). ☎ 0915 77 33 19 alebo: foldes@chello.sk Z-015

■ **PREDÁM verejnú PIN kartu Slovenska** č. 1A1 bez čísla; e-mail: milan.halas@st.sk ☎ 055/6325746 Z-016

■ **PREDÁM umelecké pohľadnice** z rokov 1900-1930. ☎ 0905 33 22 62 Z-017

■ **PREDÁM známky Nemecko 1998** kompletný ročník v darčekovom balení. (0905 33 22 62 Z-018

■ **KOUPIM ODZNAKY** Karpatonemecké strany, Deutsche Partei, maďarských politických stran (Szlovenszko) Magyar Párt, Slovenský štát, I. republika, atd. Sběratel odznaků polit. stran: Konečný Jaroslav, Jiráskova 568, 738 01 Fr.-Místek, Česká republika Z-019

■ **KÚPIM** ★★ Chust RV 205 (8f), Rakúsko ☉ 207 10K tmavá, 225y-227y Flugpost, biely papier. ☎ 0905 328 085 Petioky Z-020

■ **HLADÁM použité nepoškodené slovenské dobijacie kupóny** GSM Orange „Star Wars-Episode III“. ☎ 0908 14 65 59 Z-021

■ **PREDÁM** špecializovanú zbierku ČSR II, typy, DO, DCH, 10 bl., PT, v 8 perových doskách lit. a pomôcky (zoznam), katalógy. Jozef Somora, 958 43 Krásno 20, okr. Partizánske Z-022

■ **PREDÁM Filateliu 1973-2005**, SK 1993-5, Zberateľ 1995-2005, Mladý filatelista 1976-1991, Fauna+flóra 1981-93 viaz. Monografie 2, 3, 4, 5, 13, fil. lit. a pomôcky (zoznam), katalógy. Jozef Somora, 958 43 Krásno 20, okr. Partizánske Z-023

■ **PREDÁM VT7 Hydrologická dekáda**, odličok rytiny zn. č. 2079 v pôvodných farbách na liste 99 x 206 mm. Na zadnej strane KT fialový text s nulami, s podpismi autora a rytca. ☎ 034/653 63 41, 0908 718 838 Z-024

■ **PREDÁM DR Mi 456-8 Polarfahrt** ★★ FA Zierer za 30% kat. ceny. Osobný odber-dohovor. ☎ 02/6531 2391, e-mail: jozefek@pobox.sk Z-025

■ **PREDÁM TK** Vatikán. ☎ 0905 606 174 Z-026

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 12/ 2005

Úvodný príspevok decembrového čísla Filatelie je z oblasti poštovej histórie a je ním článok významného publicistu českého pôvodu Otta Hornunga s názvom Klasické perly z Karpatské Ukrajiny, v ktorom sa na podklade historického vývoja venuje vzácnym celistvostiam tohto územia, ktoré bolo po I. svetovej vojne pripojené k ČSR. Z oblasti poštovej histórie je ďalší príspevok: Fr. Beneš st. pokračuje 20. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom približuje málo známe skutočnosti o emisii Pošta československá 1919. Poštová história pokračuje aj v príspevku V. Feldmanna o menovej reforme 1945. P. Švejnar s dôrazom na poštové použitie pripomína 60. výr. vydania I. emisie služobných známok na území ČSR, ktoré platili len na Slovensku. K. Bláha pokračuje druhou časťou príspevku o zásielkach Expres v ČSR po roku 1945. O nemeckej súkromnej pošte píše J. Horák. Nechýba listárň, v rubrike Odborná literatúra prináša Fr. Črha recenziu nového vydania katalógu Michel – Špeciál Rusko a Michel Špeciál Sovietsky zväz. Nechýbajú ani informácie o novinkách Českej pošty (Umenie, Vianoce) a o nových známkach európskych štátov a zo zámoria.

■ ZPRAVODAJ 2005 č. 4

Štvrté tohtoročné číslo spravodajcu Spoločnosti zberateľov čs. známok Zväzu českých filateliov v úvodných príspevkoch prináša hodnotenie exponátov ČSR II na výstave Brno 2005, vyhodnotenie ankety o českej známkovej tvorbe v roku 2004, špecializáciu výplatnej známky Kozorožec (kat. č. 200), ďalej informáciu o odchýlkach hárčka H329/330 (Bratislava 1937) a o falzifikátoch Pražskej revolučnej pretače – malý znak. Nosným príspevkom je článok o perforácii známok Českej republiky, keď možno nájsť isté paralely aj so známkami SR tlačnými rotačne na Wifagu. Ďalší rozsiahlejší príspevok približuje výrobu ofsetových známok. V okienku k susedom na Slovensko je medailón o Ivanovi Schurmannovi pri príležitosti je sedemdesiatin. So súhlasom autora ho prinesieme v nasledujúcom čísle nášho časopisu. Záverečné strany sú venované zaujímavostiam na novinkách ČR.

■ SV. GABRIEL 3 (41) – 2005

Tretie tohtoročné číslo informačného bulletinu Spoločenstva zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou na Slovensku prináša v úvode informáciu o 29. stretnutí SSG a výstave v Zbechoch. Ďalšie príspevky na filatelistických materiáloch približujú vianočné motívy; známky s reprodukciami významných umeleckých diel s kresťanskou tematikou približuje L. Marko. Piatou časťou pokračuje príspevok J. Maniacka st. o tvorbe a zlepšení tematického exponátu a štvrtou časťou jeho príspevok o exponátoch otvorenej triedy. O známkach zvrchovaného rádu Maltézskych rytierov na podklade histórie zaujímavosť píše F. Krajník. Záverečné strany patria novinkám známok s kresťanskou tematikou Slovenskej pošty a Českej pošty a informáciám pre členov

■ SPRÁVY SFZ č. 184 (4/2005)

Spravodajca Slovenského filumenistického zväzu vo svojom decembrovom vydaní úvodom informuje o zasadnutí výboru SFZ. O slovenských novinkách a o správnom písaní názvov

niektorých miest na Slovensku píše V. Gajdoš, ktorý pripravil aj rubriku anotácií z filumenistických časopisov a dennej tlače. Riaditeľ Vlastivedného múzea v Trebišove informuje o aktivitách múzea v súvislosti s poriadanou výstavou Česko a Slovensko vo filumenistike (trvá do 24. 1. 2006). Záverom sú uvedené krátke informácie a zaujímavosti z oblasti zberateľstva.

(rubriku pripravil -pem-)

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známk, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

✉ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

www.zberatel.com

filatelie numizmatika notafilia filokartia

Návštívte internetové stránky firmy ZBERATEL®
Kliknutím na titulku úvodnej stránky sa dozviete
ďalšie informácie z jednotlivých oblastí zberateľstva
a o aktuálnych ponukách firmy ZBERATEL®

KOUPÍM POHLEDNICE „LIEBIG“

Koupím jednotlivé pohlednice i sbírky v jakémkoli jazyce, nejlépe edice
v maďarském, českém, ruském a polském.

kontakt: Věra Mitrengova, telefon: 00420 720 346431, e-mail: vmitrengova@tajmac-zps.cz

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Argentína 2000, Kone, 2607-12+BI 72	130,-
Argentína 2005, Mačka domáca, PL (6)	95,-
Austrália 1978, Kone - šport. disciplíny, 663-66	40,-
Austrália 1980, Vianoce, 732-34	45,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4)	110,-
Bequia 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti, BI 9, 5,5 €	110,-
Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376	35,-
Bielorusko 2004, Kone, H (4)	65,-
Brit. Antarktída 1980, Král. geografická spoločnosť, 78-83	85,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Falkland Isl. 1970, Plachetnice, 187-191	295,-
Fidži 1954, Dobročinné, 139-40	60,-
Gibraltar 1954, Král. návšteva, 148	16,-
Gambia Výročie automob. Mercedes (BI 25), 8,50 €	110,-
Christmas Island 1970, Vianoce, 33-34	25,-
Christmas Island 1971, Vianoce, 37-38	45,-
Južná Afrika - Bophuthatswana 1990, Drobné cicavce, 235-236	80,-
Južná Afrika (RSA) 1990, Turizmus, 804-807	79,-
Južná Afrika - Botswana 1991, Historické lokomotívy, 265-268	125,-
Južná Afrika - Venda, Rôzne druhy Aloe, 209-212	85,-
Kokos Isl. 1980, Expedícia okolo sveta, 61-64	60,-
Kokos Isl. 1981, 100. r. úmrtia Ch. Darwina a 150. r. Teórie o vzniku Atola, 78-80+BI 1	90,-
Korea 2001, Šachoví veľmajstri 20. storočia, 4412-17+BI 484	195,-
Kuba 1994, Rôzne rasy psov, 3771-75	65,-
Lichtenstein 1976, Umenie - P. P. Rubens, 655-57	115,-
Lichtenstein 1978, Sídlo Franz. Jozefa vo Vaduze, 706-09	50,-
Lichtenstein 1985, Umenie - Massys, Rubens, Raffael 881-83	50,-
Madarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3659 BI. 169, 5 €	25,-
NDR 1977, Záchrannárske akcie hasičov, 3 €	25,-
Norfolk Isl. 1975, 150. výr. osídlenia ostrova (samolepka), 168-69	28,-

Norfolk Isl. 1981, Presídlenie z ostrova Pitcairn 261-63	30,-
Norfolk Isl. 1982, Plachetnice, 289-94	95,-
Norfolk Isl. 1982, Vianoce, 295-97	50,-
Norfolk Isl. 1983, Huby, 302-305	95,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115. hologram, 3,00 €	35,-
Poľsko 2005, „Europa“ - gastronómia 1	32,-
Poľsko 2005, Vzácna mušľa -sv. výst. filat. Sydney (H) 49,-	49,-
Poľsko 2005, Hlavné mestá štátov EÚ I., 5 známok	175,-
Poľsko 2005, Fauna poľských ZOO, 4 známky	150,-
Rakúsko 1949, 75. výročie UPU, 943-45, 17 €	96,-
Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom	30,-
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let Lissabon - São Tomé, 583, (BI 35), 30 €	290,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 €	180,-
St. Tome E Principe 1980, Olympijské štadióny z LOH Mexico '68, Mníchov '72, Montreal '76, Moskva '80 (BI 43), 12 €	185,-
Švajčiarsko 1969, Pro Patria, kostolné fresky, 902-05	35,-
Švajčiarsko 1978, Lodná doprava na jazerách, 1120-27	50,-
Švajčiarsko 1981, Pro Aero - „Swissair“, 1196	35,-
Švajčiarsko 1981, Pro Aero - „Swissair“, 1196 BI	250,-
Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 + K	15,-
Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 BI	60,-
Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, BI 1, 5,50 €	50,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Caravaggio 73 (BI 13), 3,5 €	35,-
Umm-Al-Qiwain, Kone, 496-501A, 4,50 €	80,-
Umm-Al-Qiwain 1971, Traja králi v Betleheme, BI 34	50,-
Umm-Al-Qiwain 1972, ZOH Sapporo, 464 (BI 30), 6 €	60,-
Umm-Al-Qiwain 1972, Formule, 814-818, trojrozmerné	55,-
Umm-Al-Qiwain 1972, Umenie - A. Dürer (Vianoce 71), 483-88	55,-
Yemen 1970, Víťazi MS vo futbale Mexico'70 1144-46, 3-páska, 3 €	30,-
Yemen 1970, MS vo futbale Mexico'70, BI 191	50,-
Yemen 1970, Autoveterány (trojrozmerné) 1066-71+BI 212, 9,50 €	95,-
Yemen 1970, Plyšové hračky, psy 3-rozm., 1040-45	60,-
Zaire 1980, 100 r. úmrtia Rowllanda Hilla - známka na známke, 631-38	120,-
Zaire 1983, Národný park-Garamba, 1079-83	95,-
Zimbabwe 1981, Plyšové hračky, 255-258, 3,60 €	40,-
Zimbabwe 1982, 75 r. skautingu, 265-268, 4,2 €	85,-

Päť rôznych zostáv po 16 ks známok Britského spoločenstva z rokov 1952 – 1962 (Alžbeta II.). Cena jednej zostavy je 380 Sk. Zostavy sú vyobrazené na štvrtrej strane obálky (označené A – E).

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety

Afganistan 2000, Bocian v hniezde, 1	8,-
Austrália 2000, Krab (WWF), (4)	12,-
Austrália SADA, 24 známok - rôzne námety	55,-
Benin 1995, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne majáky, BI (9)	35,-
Benin 2003, Rôzne rasy psov, BI (9)	35,-
Benin 2003, Sladkovodné ryby, BI (6) + H	33,-

Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Comores 1981, MS vo futbale España '82, H	12,-
Fužejra 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Pablo Picasso-obrazy BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Papagáje BI (6)	29,-

Guinea Bissau 2001, Plachetnice BI (6)	29,-
---	-------------

Guinea Ecuatorial 1974, Rím-Vatikán, H	12,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-

Kongo 2003, Delfíny, BI (6)	29,-
------------------------------------	-------------

Kongo 2003, Psy Dalmatíne, BI (6)	29,-
--	-------------

Kongo 2004, LOH Atény - plážový volejbal - 2004, BI (4)	25,-
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka BI (6)+2H	38,-
Kongo 2005, Africká fauna, BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Moderná éra formuly, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Historická éra formuly, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Kolibri, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Papagáje, BI (6) + H	33,-
Kórea 1982, 100 r. narodenia P. Picassa, H	12,-
Kórea 1983, 450 r. narod. A. Correggio - Madona s dieťaťom, BI (4)	55,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-
Kórea 1987, Hudobní skladatelia, (6)	12,-
Kórea 1987, ZOH Calgary, H	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Prvá severokórejská exp. do Antarktídy, BI (6)	20,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4)	18,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 blok)	80,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2001, Rôzne aquakultúry(5+H)	30,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Kuba 2003, História železnice, (5)

15,-

Kuba 2003, Severská fauna, (5)

15,-

Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4)

14,-

Kuba 2003, Motýle, (4)

15,-

Kuba 2003, Ostrovné vtáky, (4)

15,-

Laos 1986, Kaktusy (6)

18,-

Madagaskar 1999, Ostrovná fauna, BI (9)

35,-

Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)

25,-

Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)

22,-

Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)

35,-

Mozambik 2001, MS vo futbale Kórea/Japonsko, BI (9) + H

48,-

Rwanda 2003, Hady BI (6) + H

38,-

Rwanda 2003, I. Ján Pavol II. + obrazy starých majstrov BI (12)

55,-

Rwanda 2003, II. Ján Pavol II. + obrazy starých majstrov BI (12)

55,-

R.de Côte D'Ivoire 2002, Mušle I. BI (6)

29,-

R.de Côte D'Ivoire 2002, Mušle II. BI (6)

29,-

R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)

25,-

R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)

22,-

R.de Côte D'Ivoire 2003,

Fauna afrických planín BI (6) + H

33,-

Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)

12,-

Saharai 1999, Mačka perzská, 1

8,-

Tadžikistan, Praveká fauna (8)

18,-

Vietnam 1988, Vtáky (8)

24,-

Vietnam 1988, Flóra (8)

24,-

Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)

12,-

Vietnam 1998, Ryby (8)

22,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Československo 1945-1992, Pofis 2006, 280 str. celofarebný 590,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo 1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko 1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami 28,-

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 399,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) 235,-

Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2006 325,-

Katalógy použité

Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý 1250,-
Philex Západná Európa 1985, celofarebný 480,-

Trojan Privátní přitisky na československých a českých celinách 1945-1996, zachovalý 350,-
KLIM, Schödelbauer: Spec. kat. ČSR, 1918-39 860,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995	1 150,-
MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995	1 100,-
MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996	1 150,-
MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný	740,-
MICHEL: Nemecko špeciál 2000	650,-
MICHEL: Nemecko Junior 2004	420,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	290,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
30-listový	870,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty**, 360,-

Havidky čierne, šírka 28, 36, 38, 40, 43, 44,
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks 19,-
ležaté, veľkosť 170x120 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 135x155 mm	- ks 19,-
stojaté, veľkosť 120x170 mm	- ks 15,-

Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm - balíček 60,-

Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	260,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x	395,-
Lupa s osvetlením a desiatinným delením, možnosť zaostrenia	680,-

Skúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie na sieť 220 V - rozozná luminiscenčné známky, odhalí falošné bankovky	570,-
UV - lampa na batérie, ručná	520,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť : základné známky a hárčky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčkov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !

Listy ponúkame vo vyhotovení

bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2004

formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy
formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-

Druhú časť albumových listov možno objednať aj bez variantov kupónov, prípadne v ľubovoľnej zostave z ponúkaných listov.

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

A

Ukážky z dnešnej
ponuky
námetových emisií
★★ (str.40)

B

C

D

E

